

Antipráce, levicoví roboti a další mýty 4.0

Pavel Sirůček¹

Motto: Má levice asistovat v tažení proti práci? Nebo má dokonce stát v jeho čele?

Původním úmysl spočíval v sepsání dalšího Bublifuku 4.0,² včetně vyvracení 000 (= obecně oblíbených omylů) v polemice V. Exnera.³ Neplýtvějme však papírem, byť digitálním, a neopakujme již vyřčené. Kdo má zájem, lehce si dohledá. Zamysleme se raději kriticky – a pro mnohé i provokativně – nad strategickými diskuzemi (nejenom) kolem tzv. čtvrté průmyslové revoluce (4IR) vnímané prizmatem politické levice. A to levice neliberální, k jejímž stěžejním úkolům náleží rehabilitace práce, resp. ideje Práci čest! Stále zřetelněji bobtná střet po linii konzervatismus vs. liberalismus, který přitom ale zcela nelikviduje tradiční pravolevé, ani třídní schéma. Dnes se však historickou výzvou stává samotné přežití normálních lidí poctivě práce, přežití normálních chlapů a normálních ženských, samostatně přemýšlejících levicově nebo pravicově. Ještě stále kriticky přemýšlejících a ještě i poctivě pracujících ... Skutečná levice musí rehabilitovat sociální témata a opět hrdě pozvednout i prapor práce. Musí rehabilitovat práci a úctu k práci jako hodnotu, jako poslání i smysl života. Musí překonat redukci práce na pouhé zaměstnání. Což je daleko, daleko důležitější nežli všechny vzletné kecy 4.0, které si levice zase nechala pasivně vnutit.

¹ prof. Ing. Pavel Sirůček, Ph.D. – politický ekonom, vysokoškolský pedagog. Text vyjadřuje stanoviska pouze osobní, nikoli institucí, ve kterých autor působí.

² Bublifuk 4.0? *Marathon*, 145, 2017, roč. 21, zvláštní číslo, s. 3-34 + příloha s. 56-64. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>, resp. materiál Výzvy levice ve světle tzv. revoluce 4.0. *Alternativy (časopis CSTS)*, roč. 2017, č. 1, s. 92-132. ISSN nemá. <https://www.kscm.cz/cs/nasi-lide/csts/alternativy-c-1>.

³ Exner, V.: Levice a nejen technologické změny. *Alternativy (časopis CSTS)*, roč. 2017, č. 2, s. 79-94. ISSN nemá. <https://www.kscm.cz/cs/nasi-lide/csts/alternativy-c-2>. K 000 náleží také umíněné nepochopení termínu konzervatismus (který není pouhým zpátečnictvím, nýbrž i zdravou normálností) nebo utkvělá fikce, že levice musí být automaticky liberální, resp. že liberalismus se vždy rovná dobrodějný pokrok.

Oslavné tirády nad digitální revolucí a kompletní digitalizací, robotizací, automatizací, systémy smart,⁴ 3D tiskem, Big Daty, umělé inteligenci (AI) etc. patří dnes k nejmódnějším. Kdo není 4.0, jako by nebyl ... Média mají o čem psát i prostince snít, politici mají konečně optimistickou vizi a akademici snadněji získávají granty a projekty. Původně německý marketingový produkt je (vele)úspěšný v tom, že připoutal pozornost médií, politiků, veřejnosti i akademické a výzkumné sféry, včetně prognostiků, profesionálních i lidových. Vzniká nespočet různých strategií, projektů, iniciativ i pokusů o teoretická zobecnění, která mnohdy nejsou ničím jiným nežli fantasmagorickým naivismem či neumětelským blábolením. A zopakujme, že celý koncept 4IR má stále význam především v rovině propagandistické a psychologické. Pořád zůstává silně diskutabilní, zda je opravdu 4IR v pořadí čtvrtá a především, zda se o revoluční a zásadně převratný zlom vůbec jedná. Nejde o další hyperbublinu, hodně, hodně podobnou globálnímu cirkusu kolem tzv. nové ekonomiky 90. let minulého století?

Bublina tzv. nové ekonomiky, a s ní spojené tzv. nové ekonomiky 90. let nás přesvědčovala, že ekonomiky bude pohánět stahování hudby a porna. Bublina dot.com splaskla v roce 2000 a i naivní Američané si uvědomili, že lascivní zábava nemůže donekonečna stimulovat a držet trh nejenom akciový. Nyní čekáme na splasknutí technologické bubliny další. Přenést do fantastické budoucnosti nás – v pohádkách 4.0 – mají digitální média coby náhražka skutečné lidské interakce a počítače coby náhražka lidského myšlení. Lidskou práci prý zastane automatizace s roboty. Všichni budeme šťastně a nadšeně všechno sdílet ve svých internetových komunitách, pod úžasným dohledem řízeným AI. Třešničkou na dortu mají být robotická samořiditelná auta ...

V březnu 2018 však probleskne zpráva, že společnost Uber, zařazuje ve svém programu vývoje autonomních vozidel zpátečku poté, co jedno z testovacích vozidel smrtelně zranilo chodkyni. K podobnému kroku se odhodlává i Toyota aj. A už i naivní Američané si začínají uvědomovat, že auta nemohou magicky řídit sama sebe. Experti se vše snaží zlehčovat tím, že nové technologie ještě nemusí být dostatečně připravené pro masivní nasazení na silnicích a poukazy na údajně nevhodnou americkou infrastrukturu. Stále však dokola opakují fráze o ohromných potenciálech nových technologií, nicméně mnozí přitom (tišeji) špitnou, že pravděpodobně nepůjde o žádnou revoluci, nýbrž o postupnou evoluci. Kvalitativní zlom ve vývoji výrobních sil se tedy nekoná?

⁴ „Chytré“ dnes nejsou pouze telefony a další spotřebiče, nýbrž i domácnosti, továrny a města, parkoviště, doprava nebo celé regiony. „Chytré a krásné“ jsou dokonce už i rakety „humanitárního bombardování“ ...

Už i naivní Američané si začínají uvědomovat i to, že Facebook není žádnou náhradou normálních lidských vztahů, nýbrž obrovský komerční experiment a výnosný kšeft, který má rozpoznávat jejich chování. Technologičtí dominátoři jsou mocní a jejich zisky astronomické. Čili sice nemusí dojít přímo k dramatickému propadu jejich akcií, nicméně ten největší boom technologických iluzí máme už asi za námi. Stále zřetelněji se rýsuje strašák vyspělému světu v podobě dlouhodobého zpomalení hospodářského růstu – hrozba sekulární stagnace, která se stává realitou.⁵ K negativním trendům náleží i zpomalení růstu produktivity, což příliš nekoresponduje s optimistickými vizemi 4.0. Nezmysel však ani hospodářský cyklus. Už několik let sílí varování před další ekonomickou i finanční krizí, přesněji před novou vlnou stále neukončené a nevyřešené Velké recese, která tak v současnosti připomíná zlověstně spící sopku.

Opravdu tedy dnes zažíváme éru úžasného pokroku, zásadního a kvalitativního zlomu, kdy už brzy vůbec nic nemá být „jako předtím“? Opravdu tzv. „druhá éra strojů“ bude znásobovat nikoli síly fyzické, nýbrž duševní a tímto naprosto fantasticky napomůže uvolnění síly lidského ducha a kreativity? Realita na to zatím nevypadá. My však stále zběsileji máváme fanglemi 4.0, včetně antilidského hesla o antipraci ...

V. Exner opakovaně zdůrazňuje,⁶ že diskuze 4.0 by se neměly omezovat jenom na průmysl, nýbrž vztahovat na celou společnost. Což neustále papouškují i oficiální dokumenty, leč samy takto nečiní. V šíři tématu V. Exner pravdu má, ovšem proč by si rozumně uvažující levice měla nechat vnutit další módní variaci na notně ohrané téma transformace kapitalismu, resp. informační, znalostní, digitální a bůhví ještě jaké ekonomiky a společnosti? Když už si nechala vnutit samotný slogan, mýtus i hysterii okolo 4.0? Někteří dokonce v kapitalistických oficiálních platformách, projektech a vizích 4.0 spatřují anticipaci i naplnění metody dialektického a historického materialismu ... Další „objektivisticky“ líčí 4IR, obdobně jako globalizaci, integraci (a liberalizaci) jako nevyhnutelné procesy, takřka ve smyslu přírodních zákonitostí. Kdo se tomuto nechce fatalisticky podřizovat, má být zaostalým zpátečníkem. Tzv. levice musí těmto nevyhnutelnostem prý jenom poskytnout „lidský“ a „internacionální“ rozměr ...

⁵ S odkazy např. na studii Janáček, K., Janáčková, S.: Hrozba sekulární stagnace. *Politická ekonomie*, 2018, roč. 66, č. 1, s. 116-135. ISSN 0032-3233.

⁶ Srov. Exner, V.: Společnost 4.0. *Haló noviny*, 4. 3. 2017, s. 5. ISSN 1210-1494, Čtvrtá průmyslová revoluce – a co s lidmi? (I., II.). *Naše Pravda*, 2017, č. 40 a 41, s. III (5). Příloha *Haló novin*, 30. 10. a 6. 11. 2017. ISSN 1210-1494. Správně je zde zdůrazněno, že „práce je dost“ (ve smyslu zdrojů práce společensky přínosné).

Je opravdu jedinou nadějí, spásou a světlo budoucností pro normálního člověka práce „robot na konci tunelu“?⁷ Podle tzv. levice robot „lidský“, „humánní“, „internacionální“, zkrátka robot postmoderně levicový. Lidé přelomu 19. století a 20. století byli také naprosto nesoudně oslněni novou technikou a technologickým pokrokem. Jejich nadšení notně srazila krvavá jatka Velké války s masakry právě pomocí nových technologií. Bude k vystřízlivění dnešního člověka z iluzí o úžasnosti digitálního světa, automatizace a robotů nutná zase globální válka?

Úvahy 4.0 rády rezignují na vlastnickou podmíněnost (ve sdílených platformách už vlastnictví prý být důležité nemá)⁸ a technooptimisticky se rozplývají nad fantastickou úžasností nových technologií. Které prý automaticky promění a zlepší člověka i celou společnosti. Krotit je nutno i neopodstatněné nadšení ohledně údajné převratnosti platform sdílené ekonomiky, které nejsou překonáním kapitalismu (ani vlastnictví), ani žádným odpovědným „zeleným“ projektem, nýbrž hlavně výnosným kšeftem pro mocné globální hráče.⁹ I tzv. levicová snění 4.0 obvykle příliš nepřekračují tržně-kapitalistické mantinely, případně si činí romantické iluze o idylickém postkapitalismu „pro lidi“.¹⁰

Spíše nežli jedinečná šance na úžasné zítřky – a to i pod líbivě chytlavými hesly o digitálním světovém bratrství, s pestře rozmanitým, vesele duhově barevným multi-kulti amalgámem ras, etnik a kultur, resp. právě o postkapitalistické digitální otevřené občanské společnosti se sdílenými platformami – se projekty 4.0 rýsují jako zruďná vize totálního podřízení. Jako cesta k elektronickému globálnímu koncentráku, k technologickému otroctví, k získání absolutní kontroly nad vším a nad každým. S další atomizací, s postupující fragmentací společnosti na osamocená, degenerovaná, digitálně dementní a náležitě očipovaná individua.

⁷ Jak populárně a optimisticky vykřikují Šichtařová & Pikora. Spoléhají na to, že s novými technologiemi automaticky přichází rozvoj a bohatství a snad i štěstí. Něco podobného jako prý „kdysi za zaoceánskými plavbami ...?“ (s. 294 textu Šichtařová, M., Pikora, V.: *Robot na konci tunelu: Aneb zpráva o podivném stavu světa a co s tím*. Praha: NF Distribuce. ISBN 9788088200048).

⁸ Přitom jsou dnes stále významnější např. otázky vlastnictví, využití a komercializace dat. Což dokumentuje i případ úniku dat z Facebooku. I megaprůmysl sociálních sítí potřebuje kontrolu a regulaci.

⁹ Je třeba demaskovat, že za opojením mladých (které jim po celý život ale pravděpodobně nevydrží) např. ze společného bydlení se často neskrývá nic jiného, nežli nedostupnost samostatného bydlení vlastního.

¹⁰ Příkladem budiž Mason, P.: *PostCapitalism: A Guide to Our Future*. London: Allen Lane 2015. ISBN 9781846147388. Mozaikovitý kadlub frází o informační, digitální či síťové společnosti i digitální revoluci, která má mít potenciál zásadně přetvořit představy o práci, výrobě i hodnotě a zlikvidovat ekonomiku založenou na trzích a soukromém vlastnictví. Ústřední ideou je víra, že postkapitalistický člověk se má uvědoměle mnohem více zabývat nepeněžní a veřejně prospěšnou aktivitou, na úkor vlastního prospěchu.

S rozbitím společnosti na odlidštěná individua s umělými vzorci chování, která neustále komunikují přes sítě, navzájem se dotýkají pouze na dálku a žijí s roboty. Jejichž virtuální životy provází virtuální sex, kdy se z vlastního rozmnožování stává záležitost genetiky a tovární výroby. Na zlenivělá individua pracující jen výjimečně, neboť i intelektuální činnost přece daleko lépe zvládají stroje na myšlení, kvalitnější nežli lidský mozek. Na tupé ovce, které v domýšlivé chlubitosti a bezmezné hlouposti na sebe na sítích dobrovolně sdělují intimnosti, které by nebyli mnohdy ochotni prozradit ani u tvrdého výslechu. Na přecitlivělé pasivní tvory radostně podléhající zhoubné iluzi pohodlí, zahlcené novými a novými projekty a novými a novými aplikacemi. Na unuděná individua, která si chtějí pouze, a bez závazků, pořád užívat, a kterým je od mala vštěpováno tzv. lidské právo „*ubavit se*“ až k smrti. Na politováníhodná individua, která si nadšeně nechávají vnutit úplně vše, a to i ty nejabsurdnější zákazy, ovšem s pocitem, že na všechno mají samozřejmý nárok bez sebemenší odpovědnosti a povinností. Jsou přehlčeni informacemi i možnostmi a podléhají svůdné iluzi obrovské svobody, kdy má být možné úplně všechno, a to tím, že zmizely všechny jistoty. Všechno nové a moderní je jimi považováno za automaticky dobré i prospěšné. Automaticky asistují u každé modernizační proměny tím, že tuto fatalisticky akceptují ještě dříve, nežli fakticky nastane. Na individua, která jsou permanentně obludně manipulována, nepřetržitě sledována a důsledně kontrolována. I když tzv. kreativně pracují z domova, nebo odkudsi jako digitální nomádi (s údajným právem žít kdekoli), jsou přitom nepřetržitě celých 24 hodin denně využitelná a kontrolovatelná. Jejich soukromí neexistuje, stejně jako rozdíly mezi prací a volným časem, resp. pracovním a osobním životem. Automatizované digitální otroctví umocňují chytré přístroje, chytré sítě, chytré domácnosti a inteligentní města či regiony pro hloupé lidi. Pro univerzální odcizená a tupá individua, digitální otroky bez kořenů, bez tradic, bez identity, včetně národní, bez vlasti, bez historie, bez názoru, bez vlastního myšlení.

Rehabilitujme Práci čest!

Autor těchto řádků přiznává, že samozřejmě nemá patent na rozum a žádné univerzální 4.0 řešení ani všelék nepředkládá. V mnohém tápe a tápe, možná stále fatálněji ... Leč není v tom zdaleka sám. Ohledně 4IR, digitalizace, automatizace, robotizace tápou a nezřídka si přímo vycucávají z prstu predikce i daleko fundovanější osoby a instituce. E. Winicková pro *Technology Review*¹¹ komparuje řadu studií o dopadech automatizace a ukazuje, že co expert, to úplně jiný odhad. Odhad ohledně ztráty pracovních míst vlivem automatizace, robotů, AI a na straně druhé vzniku míst nových. Rozdíly v predikcích jsou enormní, kdy naprosto jinak se – vždy sebevědomě (a náležitě vědecky) – prezentují studie jásavě optimistické, umírněně optimistické, realistické, pesimistické, katastrofické i apokalyptické. O konkrétních dopadech nemáme ani zdání a jen „víme, že nic nevíme“. Bombastické titulky o robotech, kteří nám brzy vezmou práci a zničí milióny míst, známe ale všichni. I zprávy pod těmito titulky, podložené moudry vševědoucích analytiků a obdobných expertů typu brouka Pytlíka.

Většina prognóz se shoduje, že proměny trhů práce budou radikální a rychlé. Očekávané změny mnozí označují za bezprecedentní a připomínají, že se zkracuje i životní cyklus dovedností.¹² Revoluční změny má zatím brzdit nákladnost nových technologií a absence lidí k jejich obsluze. V řádu již několika let však mají už – údajně – být roboti levnější a lidé adekvátněji proškolení k jejich obsluze. Pokud chce člověk na trzích práce obstát, musí podstatně zapracovat na své kreativitě i empatii a umět se psychicky kultivovat (tj. zvládat komunikaci, vztahy s klienty a schopnost řešit konflikty a problémy s druhými lidmi). Ovšem především musí být celoživotně a permanentně flexibilní, ve smyslu prokázat schopnost a ochotu celoživotně se učit novému a neustále vzdělávat a rekvalifikovat. Vzdělávání má být nezbytné i z důvodů proměn charakteru práce. Klasické zaměstnanecké smlouvy na dobu neurčitou (či dokonce práce u jedné firmy na celý život) se mají stát nenávratnou minulostí a lidé mají být najímání pouze na kratší čas či přímo na konkrétní projekt. S čímž úzce souvisí sílící nejistota, umocněná i tím, že freelancerům (pracovníkům na volné noze, fungujícím v alternativních formách

¹¹ Dostupné na <https://www.technologyreview.com/s/610005/every-study-we-could-find-on-what-automation-will-do-to-jobs-in-one-chart/>. Český je text představen na <http://casopisargument.cz/2018/02/06/automatizace-aneb-vime-ze-nic-nevime/>.

¹² Např. studie ManpowerGroup (<http://www.manpowergroup.co.uk/the-word-on-work/skills-revolution/>) hovoří přímo o „revoluci dovedností“.

práce) nebude příslušné rekvalifikace platit firma, nýbrž si vše budou muset zajistit i zaplatit sami. Predikovaný kapitalismus digitálních platforem, které zprostředkovávají práci, tak boří těžce vybojované pracovní standardy i likviduje jistoty. Navrací práci a celý kapitalismus do 19. století, kdy také ještě neexistovala stálá zaměstnání.¹³

Většina autorů také konstatuje, že nejvíce jsou již nyní ohroženi lidé s nízkými dovednostmi, málo vzdělání, málo učenliví a málo kreativní. V neposlední řadě mají být vážně ohroženy ženy, neboť automatizace silně postihuje administrativu, prodej, obchod apod., kde ženy dominují. Nová místa zde mají vznikat také, leč v menší míře a i tyto pozice mají vyžadovat technické znalosti a dovednosti. Nové pozice mají být však spojeny především s tím, že o roboty se někde musí starat a obsluhovat je. Základem pro jejich obsazení mají být technické dovednosti v kombinaci s progresivním myšlením, všudypřítomnou flexibilitou a stálou ochotou učit se nové věci. Posílit ovšem mají i profese vyžadující „lidskost“ a stále důležitější mají být i „měkké dovednosti“ (empatie, porozumění druhým lidem či náhled na svět v co nejširších souvislostech). Kromě nárůstu poptávky po technicky vzdělaných odbornících, kteří počítačům a robotům rozumí (na což by mělo reagovat také školství, včetně jeho plánovitého řízení a rozvoje i náležitých investic) tak bývá predikován i zvýšený zájem po pracovnících zajišťujících sociální interakci, účast živého člověka, kterou stroj nikdy nenahradí.

Budoucnost práce lze prognózovat i pod zorným úhlem minulosti, např. v kontextu poučení ze změn, které byly spojeny s průmyslovými revolucemi předchozími. Některé studie správně upozorňují, že pokrok ekonomický nemusí vždy korespondovat s pokrokem sociálním.¹⁴ Kdy nikoli nepodstatnou roli hrají politiky založené na vizi sociální spravedlnosti. S příklady politik 19. století postupně omezujících práci dětí či noční práci žen nebo politik 20. století institucionalizujících standardní pracovní vztahy a formy zaměstnanosti ve vyspělých zemích. Sociální zlepšení přitom nikdy nepřicházela automaticky, ale v důsledku politické vůle, úsilí a boje, včetně tlaku vnitřního i vnějšího (kdy bývá např. rádo přehlíženo, že existence světové socialistické soustavy nejvíce zlepšila postavení pracujících na Západě).

¹³ Freelancer si musí stále hledat nové a nové zakázky. Musí žonglovat s mnoha platformami a jistoty nemá žádné (Jako kdyby fotbalista byl placen pouze tehdy, pokud vstřelí gól). Způsob obživy freelancerů náleží k fenoménu tzv. zakázkové ekonomiky. Lidé již nepracují v tradičních úvazcích, ale živí se jednorázovými úkony, při jejichž realizaci nebo zprostředkování klíčovou roli hrají digitální platformy, včetně sítí.

¹⁴ Srov. teze D. Hoehtkerové in <https://technologyatwork.itcilo.org/whose-job-is-it-to-take-out-the-digital-trash>.

Technologickým změnám nelze zcela zabránit, ale musí být kontrolovány, regulovány a v popředí vždy musí zůstat samotný člověk – lidský faktor a lidská práce. Na což prostoduše technooptimistická tzv. levice mnohdy zapomíná. Budoucnost práce musí být spojena se sociální spravedlností i trvalou udržitelností vývoje. Což je ovšem v kapitalistických mantinelech neuskutečnitelné. Pomůže nám naivní pokrokářský optimismus, resp. spoléhání se na to, že technologické inovace sice mnohá pracovní místa ničí, nicméně na druhé straně zase jiná a nová vytvářejí?

Mainstreamová liberální média celé společnosti, především mládeži a dětem, v západní civilizaci cíleně už od kolébky programují bytostný odpor k manuální práci. A vůči poctivé práci vůbec. Školy chrlí tisíce a tisíce nic netvořících individuí, ze kterých se rekrutují aktivisté všeho druhu. Bez jakéhokoli vztahu k užitečné práci, ale o to zuřivější a fanatičtější. Je obecně rozšiřováno přesvědčení, že kdo se dobře učí, nemusí pak přece pracovat. Hojně si užívá korporátních manažerských benefitů, kreativně se realizuje ve službách či dobrodějně vylepšuje svět v neziskovkách a přitom si všichni vesele žijí ze štědrých podpor a dotací ... Hned po roce 1989 jeden z nejvykutálenějších politických šibalů naprosto vážně vykřikoval, že v cizině se přece všechno vyrábí lépe a laciněji. A tudíž netřeba u nás už vůbec nic produkovat (a ani vlastnit). Stačí všechno rychle rozkrást a rozdat kamarádíčkům, a pak už jenom všechno dovážet. I dnešní neoliberalní globalisté zjišťují, že idea všechny výroby přesunout z mateřské země jinam nebyl možná ten úplně nejlepší nápad, resp. řešení navždy a provždy (včetně např. rozšířené představy, že Američané budou ti manažeři a designéři a Asiaté ony pilné včelky, které budou jen a jen vyrábět). V podobném duchu se nese i tuzemská elitářská představa, že nebyt těch neschopných, líných, tupých, nevzdělaných, špatně se učících, chudých, primitivních a trapně ubohých zápecníků – kteří se stále ještě ušmudlaně lopotí po dílnách, provozovnách, továrnách nebo pachtí na stavbách či statcích a na polích – mohla by celá republika jenom rozdělovat dotace a nikdo by už nemusel pracovat.

Skutečná levice nesmí nikdy zapomínat, že stěžejní jsou ideje nikoli politický marketing. Politika není, přesněji nemá být, výprodejem komerčních produktů. Skutečná levice proto musí rehabilitovat velká sociální témata a hrdě vztyčit i prapor práce. Musí rehabilitovat práci a úctu k práci jako hodnotu, jako poslání i smysl života. I pod vlivem globalizace byla práce hrubě redukována na pouhé zaměstnání. I u nás tak musíme tvrdě usilovat o navrácení potřebné společenské prestiže a úcty k poctivě pracujícím lidem.

Dobrá a fungující ekonomika, dobrá a fungující společnost s pevným řádem, nezbytnými jistotami a hodnotami i dobrý život začíná u dobře vyučených i dobře vzdělaných a především pracovitých, a i pracujících, normálních lidí. Zasloužená prestiž a společenské uznání se musí navrátit namátkou stavařům, technikům, řemeslníkům, strojařům, včetně studentů i učňů takto orientovaným. Včetně zaměření i na robotizaci, automatizaci, AI. Nezbytná je podpora a kultivace pracovních návyků, což profesionálním nemakačenkům nevoní a konstruují důvody, proč se tímto dnešní děti a mládež nemají zatěžovat.¹⁵

Přitom právě fundovaný a šikovný technik,¹⁶ třeba strojař, je opravdovým a bytostným kreativcem, k tomu obvykle společensky užitečným a obecně prospěšným. Nesrovnatelným s uměle vykonstruovaným „specialistou kreativního průmyslu“,¹⁷ s popleteně omezeným ajťákem,¹⁸ naprosto zbytečným PR apod. expertem či kreativním manažerem e-sportu (tedy profesionálního hraní počítačových her)? Jaký je společenský přínos profesionálních blogerů, profesionálních youtuberů nebo profesionálních tzv. e-sportovců a obdobných módních pseudoprofesií? Opravdu vytvářejí nějaké hodnoty?

¹⁵ Rozumní lidé tlačí na návrat pracovní výchovy (dílen, vaření či pozemků) do povinného obsahu výuky základních škol. S cílem podporovat i řemeslné dovednosti a pracovní návyky obecně. Kdo hystericky protestuje? Tzv. vzdělávací think tanky, tj. pochybné instituce napěchované samozvanými tzv. experty, kteří obvykle nikdy neučili, ale jsou pokrokářsky uvědomělí a mají plná ústa modernizace & liberalizace. Prý pracovní výchovou budou děti zbytečně otravované a zatěžované „nefunkčními zbytečnostmi“. Think tanky přitom pilně agitují za posílení výchovy nikoli pracovní nýbrž tzv. občanské. Tedy za ještě brutálnější vymývání dětských mozků genderovou, multi-kulti či eurousijní indoktrinací. A s tím spojené projekty, kampaně, aplikace etc., na kterých se progresivističtí aktivisté mohou skvěle nakapsovati.

¹⁶ Technologický pokrok potřebuje i něco hmatatelného, včetně reálné fyzické infrastruktury. Výzkum a vývoj se od určitého bodu neobejdou ani bez továrny. Význam nehmotných aktiv sice roste již cca od počátku 20. století a dnes sílí i význam nehmotných investic (do výzkumu a vývoje, software, designu etc.), ale vyvozovat z toho, že materie již vlastně není vůbec potřeba, je pošetilé. Obdobně jako úvahy na téma, že dnes při vstupu do „nehmotného věku“ už vlastně žijeme v „kapitalismu bez kapitálu“. Budoucnost „nehmotného světa“ (s dominancí nehmotné ekonomiky, což má být další z mnoha tzv. nových ekonomik) optimisticky načrtává text Haskel, J., Westlake, S.: *Capitalism without Capital: The Rise of the Intangible Economy*. Princeton: Princeton University Press 2017. ISBN 9780691175034.

¹⁷ Ohledně názvů některých profesí by se i Jára da Cimrman mohl zastydět, že na takové absurdity nepřišel sám. Kreativní manažer štěstí, expert kreativní paměti, kreativní intermediální performer, kreativní stylist, kreativní marketingový expert, kreativec gameher, audiovizuální, animační, webdesignerský, copywriterový, editorský, produkční, leč už i kreativec účetní a finanční (Neříkalo se těmto dříve zloděj a podvodník?). Dnes už neexistuje žádná trapná skrytá reklama, nýbrž se uplatňuje kreativní influencer marketing ... Vzletnými slovy se maskuje absence obsahu a nezřídka příživnický charakter povolání, která jsou společensky nepřínosná a zcela zbytečná. Nicméně módní je dnes nábožně vzývat sféru tzv. nově vznikajících průmyslů, kam bývá řazena celá digitální ekonomika, ale i „kulturní a kreativní průmysly“. Má jít o průmysly, založené na digitálních technologiích či utvářející zcela nové hodnotové řetězce.

¹⁸ Odhady hovoří např. o 35 miliónech softwarových vývojářů (cca programátorů aplikací) po celém světě. Tato „hrstka“ mocně ovlivňuje naše životy, včetně soukromí i intimity. Přičemž je tato komunita značně podivná a náleží i ke skupinám nejohroženějším AI. Mnozí z vývojářů se okázale ohánějí potřebou sebezdokonalování coby základní hodnotou i motivací, většinou neoceňují oficiální a formální vzdělání a nezřídka popleteně sklouzávají k podpoře anarchistických ideálů svobody a hlavně iluzorní nezávislosti (např. idealizací open source, kdy však svobodný software je v tržně-kapitalistickém prostředí naivní utopií). A odpovědností (i povinnostmi coby opomíjené druhé straně práv) se jejich komunity nezatažují.

V neposlední řadě je potřeba se zdravým rozumem, a pod zorným úhlem společenské prospěšnosti, kriticky nahlížet na profesi manažerů obecně. Vedle toho, že bývají nehorázně přepláceni (a mnohdy přitom firmě spíše škodí) je třeba nebát se otevřeně demaskovat, že nezřídka jejich jedinou kvalifikací bývá hypertrofované sebevědomí, sobeckost, ostré lokty a nebetyčná drzost. Odpovědná levice musí důsledně odmítat tzv. manažerismus. Což je neblahý trend, kdy zájmy, hodnoty i procedury těch, kteří mají firmy a instituce efektivně řídit, převládnu nad účely, jimž jejich činnost má údajně sloužit. Vše bývá zahaleno do posvátných slůvek typu konkurenceschopnost, inovace, flexibilita etc. v duchu posvátného kultu neustálé změny. Každý nový manažer přece musí provést rychlé a radikální změny, reorganizace, transformace, jinak by byl považován za neschopného a sám se cítil méněcenným.¹⁹ Odpovědná levice musí odmítat manažerský způsob řízení a tlačit na návrat řízení profesními odborníky. Je zvrhlé permanentně vtoukat mládeži do hlavy slogany a poučky o přednostech manažera spočívající v tom, že není zatížen odbornými poznatky a vědomostmi (tj. že vlastně nic neumí a ničemu nerozumí). Toto manažerské neuměteltví a ignorantství (např. ohledně teoretických základů) bývá přitom oslavováno jako obrovská výhoda a prezentováno coby objektivní trend. Manažerismus totiž nevyžaduje hlubší a pracné obeznámení se specifiky konkrétního oboru výroby nebo situací a problémy konkrétní instituce. Univerzální manažeři se rychle přesouvají, jednou prodávají auta, podruhé okna nebo syrečky, následně „profesionálně“ řídí školu, banku či úřad. Manažerský technokratismus je v neposlední řadě třeba důsledně a principiálně odmítat i v politice.

Mainstreamová liberální média nás korektně masírují a emočně těžce vydírají dojemnými vyprávěnkami o tom, kterak Evropa vymírá a stárne. Už tady nemá vlastně ani kdo pořádně pracovat, a jedině přistěhovalectví, s těmi báječně jinakými (čím odlišnější, tím prý lépe), nás může zachránit, spasit a všechny úžasně obohatit.²⁰ Trvalá nenormálnost,

¹⁹ Na celospolečenské úrovni připomeňme obsesi reforem. Jednou se ureformujeme ... Kolik jsme již reforem přetrpěli od II. SV? Svět se samozřejmě mění, leč je opravdu nutné provádět zásadní reformy při nástupu každého ředitele či ministra? Nebylo by lepší věc udělat pořádně a pravidla nastavit tak, aby se nemusela každých pár měsíců reformovat? S neustálými reformami kráčí ruku v ruce vlezlá fráze o „novém myšlení“ ... I podstatou procesů 4.0 má být zase už „nové myšlení“. Kolikáté? Není na místě návrat ke zdravému rozumu? Nepodceňujme energii zdravého selského rozumu ani potenciál kupeckých počtů.

²⁰ Kulturní, hospodářské, geografické aj. obohacování je oblíbenou pohádkou pseudoelit EU. Kolovrátkově opakují, že všichni kolektivně a bez rozdílu musíme radostně vítat a přijímat migraci, stěhování a rozmanitost za každou cenu coby nezpochybnitelnou normu. Coby posvátné tabu. Teorií tzv. obohacování pokrokářští liberálové uplatňují rasismus vůči původnímu obyvatelstvu. Přistěhovalectvím se má z nudného, fádniho, šedivého evropského kontinentu bledých lidí, žijících trapně prázdný (tj. normální) život, stát kontinent pestřejší, přitažlivější a celkově mnohem, mnohem lepší. Nedokonalé (a normální)

karnevalová pestrost a jinakost za každou cenu, civilizační a kulturní odlišnosti, ani naše sebevražedná totální otevřenost a naivně bezbřehá tolerance vůči tomu, co nás fatálně ohrožuje, i tomu, co je nám bytostně cizí a krajně odporné, pro normálního člověka však obohacující vždy být automaticky nemusí. Nejenže nejsou obohacující, ony jsou přímo anticivilizační. Všichni lidé totiž nejsou WEIRD,²¹ všichni lidé nemilují pestrost, všichni lidé radostně neakceptují nejistoty, všichni lidé neberou život jako karnevalový mejdan s otevřeným koncem ... Tatáž média, oslavující imigraci jako jedinou naději, přitom tuze ráda straší dramatickými 4.0 proměnami trhů práce, resp. masovým vytěsňováním práce díky 4IR. Digitalizace, robotizace, automatizace, cloudy, AI, Big Data mají připravit ve vyspělých zemích v blízkém dohledu miliony lidí o práci. Zdaleka nejen o nekvalifikovanou. Roboti mají už brzy dělat skoro úplně všechno. Takže sem na práci zveme miliony imigrantů a přitom nebude brzy dost práce ani pro většinu domorodců? Co si s jinakými migranty počneme? Že se integrují? Tomu dnes věří kdo? Politické tzv. neziskovky nedokázali integrovat ani domácí sociálně vyloučené. Spíše naopak.

Je popletený pseudohumanismus všeobjímajícího člověčenství (přitom uplatňovaný velmi, velmi selektivně), včetně bezbřehého vítačství²² opravdu levicový? Je snad výrazem proletářského internacionalismu? Všichni přece máme být soudruzi-bratři pracující ... Chtějí opravdu všichni migranti, expanti, kočovníci a globální nomádi & pobudové pracovat? Prý nám jedině migranti mohou vydělávat na důchody. Kolik

původní obyvatelstvo je potřeba náležitě naředit, tzv. modernizovat a hlavně narušit jeho homogenitu a v neposlední řadě normálnost. Jde přitom vždy o čistě jednosměrný tah. My jsme ti špatní a oni ti dobří.

²¹ WEIRD (= Western, Educated, Industrialized, Rich, Democratic) je vzorek reprezentovaný liberálními americkými studenty, pokrokářsky indoktrinovanými. Právě americké univerzity bývají liberály nahlíženy coby avantgarda, inkubátorové líhně aktivistů a předvoj společenských trendů. Nejde však o univerzitní prostor pro svobodnou diskuzi a přemýšlení, nýbrž o brutální protlačování „jediné správné pravdy“. O politicky korektní fanatické běsnění, jehož radikalizace dnes sílí. Šílenství amerických univerzit se stalo normou, šířící se do celého světa. Včetně „safe spaces“ (zóny chránící v první řadě před odlišnými názory) a orwellovské atmosféry, kdy učitelé raději sami vynechávají historické události, osobnosti či filozofické aj. směry, jen aby nebyli lynčováni za „vybělování“ humanitních oborů. Aktivisté zuřivě protestují už i proti zkouškám z ekonomie nebo matematiky, neboť má jít o „vědy bílého muže“ a přitakávání „patriarchální dominanci“. Přitom experimentální psychologie či ekonomie (např. módní behaviorální ekonomie) tuze ráda vzorce chování a hodnoty právě těchto vyšinutých aktivistů celému světu prezentuje jako schémata univerzální. Postmoderní tzv. elita WEIRD je opravdu „divná“ (weird v angličtině neznamená pouze divný, podivný nebo zvláštní, nýbrž i bizarní a příšerný) a asi si opravdu nepripouští, že drtivá většina lidí je jiná.

²² Jsou vítači až tak uvědomělí, solidární, čestní a spravedliví, a až tolik migranty nezištně milující? Anebo to není ani přesvědčení, ani bezbřezé sluníčkový naivismus, ani zlá vůle, nýbrž snaha přežít a dobře využít, neboť oni nic jiného neumějí? Politické tzv. neziskovky uměle konstruují pseudoproblémy a hledají jejich pseudořešení, na čemž parazitují. Neustále je tak třeba odhalovat nové a nové problémy, nespravedlnosti a údajné diskriminace, které vyžadují zesílení penězovodů i zakládání dalších tzv. neziskovek. Bez peněz na migranty a tzv. integraci by neziskovky musely propouštět. A co by hate free principálové občanského sektoru dělali? Mnozí přitom umanutě věří ve spasitelské „poslání“ a propadají mesiášským komplexům.

z nich si přitom nevydělá ani na sebe a žije bezpracně na dávkách?²³ Nespočívá skutečná humanita v tom, že nebudeme akceptovat úplně všechny uprchlíky, nýbrž pouze ty, kterým můžeme nabídnout práci a přijatelný život? A samozřejmě, kteří jsou slučitelní s naší kulturou a civilizací? Není to jinak krajně nebezpečné a odpudivě nečestné pokrytectví? Nejsou pak vzletné fráze o vzájemné solidaritě a empatiích citovým vydíráním a absurdními kecy? Je nepochybné, že mnozí migranti si pomoci i vstřícnosti zaslouží. I když přiznejme si, že právě ti, co migrují, na tom zpravidla nejhůře nebývají. Mnozí, co zůstávají v mateřských zemích, jsou na tom obvykle daleko hůře a právě k těm by měla směřovat pomoc a podpora. Kterou by měli ovšem poskytovat hlavně ti, kteří vydatně profitovali např. z koloniálního drancování, což Češi ani Moravané nebo Slováci nebyli. Je umanutá snaha pokrokářsky měnit či korektně napravovat dějiny levicová? Musí si opravdu každý levicově smýšlející radostně nechávat vsugerovat a vnutit kolektivní vinu za kolonialismus, otrokářství nebo rasismus? Vina bílého muže má být trvalá, nedělitelná a nelze o ní nikdy jakkoli diskutovat. Musí se neustále seabemrskácky kát, převychovávat, odnárodnit a náležitě proměnit masovou migrací. Rozbíjení našeho světa migrací je přitom cestou, jak uvrhnout tisíc let evropské kultury zpět do středověku, do období feudalismu, dnes kybernetického. Šlechtu nahrazují banksteři a jejich finanční systém založený na úvěrech a nízké pracovní mzdě. Normální člověk bude odsouzen k doživotnímu otroctví a splácení dluhů, bez nároku na důchod a další jistoty.

V úvodu zmíněný střet liberalismus vs. konzervatismus u nás nabral i podobu stále ostřejší konfrontace kosmopolitní kavárny s českou ekonomikou.²⁴ Kavárna a

²³ Zde mínění migranti mířící především na Západ, resp. tam okupující no-go-zóny. A v neposlední řadě ti, kterými máme být nuceně osídlováni podle plánu EU. Pokrokáři je cíleně vytvářen obraz ČR coby země xenofobní a mimořádně nepřátelsky nevstřícné vůči cizincům a údajně nesolidárně odmítající nařízení o přerozdělování běženců. Přitom bývají zcela přehlíženi tisíce pracovníků např. z Východu (Bez kterých by ještě větší problémy zažívalo stavebnictví či zdravotnictví, ve kterých se tuzemcům pracovat jednoduše nechce). Též neopomíjeme početné komunity Asiátů (např. Vietnamců), kteří se u nás vlastně integrovali. Nebývají s nimi problémy, mluví česky, respektují naše zvyky i tradice a hlavně jsou pracovití a pracují.

²⁴ Blíže ke konfrontaci dvou světů – samozvaných apoštolů pokrokářského dobra, tzv. lidských práv a globálního pseudopokroku, obrazně ztělesněných liberální velkoměstskou modernistickou kavárnou versus svět normálních lidí normální práce, normálních chlapů a normálních ženských, včetně konzervativní inteligence, představovaný tradiionalistickou venkovskou ekonomikou – viz texty Vstanou noví Fidelové? *Marathon*, 142, 2017, roč. 21, č. 1, s. 14-19. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>, resp. Neomarxismus ostudou, prohrou i hrozbou opravdu je. *Marathon*, 143, 2017, roč. 21, č. 2, s. 5-9. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>. Kavárna, včetně tzv. kulturní fronty, ovládající média a reprezentující kosmopolitní vrchnost i politický kýč, přitom nahlíží na ekonomii z výšin své domněle intelektuální převahy a morálního imperialismu. Pohrdá všemi údajně malými, provinčními, sobeckými, frustrovanými, nevzdělanými, neinformovanými. Všemi, kteří bez přemýšlení nesdílejí pokrokářské fantasmagorie a uctivě nevzhlízejí ke kavárně jakožto vyvolené elitě. Pyšná kavárna dělení na „kosmopolitní kavárnu“ a „českou ekonomii“ ale odmítá. Dělení prý do světa vypustili „podivné think tanky“. Kavárna hystericky skanduje „Nebojte se kavárny“. Švejkovský Prague Pub si má sluníčkářsky podat ruku s kafkovským

hospoda přitom ani u nás nereprezentují stejně početné světy. Kavárna prosazuje zájmy daleko méně procent populace. Nicméně v prostředí poblázněné mediokracie dokáže pomocí svých mediálních divizí zmanipulovat a vymýt mozky mnohým dalším, samostatně (či vůbec) nemyslícím. Jak ostatně dokázaly i nedávné prezidentské volby. Naše země však není rozdělena napůl, jak se kavárenští analytici snaží namlouvat (vždyť zhruba třetina se voleb ani nezúčastnila). A falešná je i jejich interpretace rozdělení země na mladé a vzdělané městské liberální pokrokaře, coby progresivní elitu, a na venkovské posttotalitní pohrobky, stárnoucí a přestárlé fosilie, nevzdělané, neschopné, neorientující se v otevřeném a digitálním světě, uboze malé i málo lidské, coby zaostalé zpátečníky. Společnost totiž nerozděluje primárně vzdělání (kavárnu netvoří samí géniové, obdobně jako hospoda není mozaikou nevzdělaných tupců a primitivů) ani věk. Ono rozdělení má hlubší materiální, resp. ekonomické kořeny. Neoliberální globalizace využívá především metropole a jejich zázemí degraduje coby zbytečnou zátěž.²⁵

Pro metropolitní kavárníky by často nejhorším trestem byla povinnost normálně pracovat. Proto elitářsky pohrdají normálními lidmi, normálním životem a samozřejmě i poctivou a celospolečensky užitečnou prací. Naproti tomu příslušník české hospody si chce jenom tak normálně žít (a to mezi normálními lidmi a mezi svými),²⁶ normálně pracovat a mít přitom i pověstný „*klid na práci*“. Nikoho neohrožuje, ovšem agresivní kavárna ho nenechá na pokoji – tolik, tolik mu už vzala. Podstata jeho životního stylu je smrtelně ohrožena. Kavárna všechno tradiční a všechno normální cíleně a soustavně ohrožuje, bestiálně pošlapává, bezohledně likviduje a prostě ničí. A nekavárník je nucen tomu ještě tleskat a radostně juchat, kterak je nádherně obohacen a nevýslovně šťasten. Má levice hájit individua poctivé a celospolečensky prospěšné práce okázale se štítící? Má být autentická levice na straně kosmopolitní kavárny nebo chránit

světem Prague Café a uznat jeho nadřazenost. Jejich pseudoargumentace, včetně klišé „*vzdělaná a slušná kavárna*“ vs. „*nevzdělaná-primitivní-hloupá-buranská-národovecká hospoda*“ je dalším přesvědčivým důkazem, že dělení si žádné think tanky „*zla*“ nevymyslely. Ono reálně existuje a kavárně především vadí, že se normální lidé konečně probouzejí a ozývají.

²⁵ Lze se, i v kontextu nedávných prezidentských voleb, divit úvahám o tom, že se Praha a její satelity pomalu, leč jistě stává skanzenem, zbytkem země nenáviděným? Velkoměstským netáhlům přitom nejvíce smrdí (a chybí) poctivá práce. O to vehementněji se však pasují na svědomí národa a morální kompas.

²⁶ Náš normální člověk z české hospody netrpí rádobyvelmanstvem kavárníků a nepotřebuje pořád nahlížet přes hranice do tzv. velkého světa. Nepodléhá mýtům internacionalizace coby údajného léku na naší malost a provinciálnost – tuto naopak vnímá jako přednost a hodnotu, kterou je třeba chránit.

život a bránit jistoty naší venkovské hospody? Má bojovat za normální život, za poctivou a užitečnou práci pro normální lidi²⁷ anebo má velebit a propagovat parazitní antipraci?

Neliberální nekavárník daleko, daleko střízlivěji vnímá i údajně pouze úžasné „novoty“ 4.0. Mnohem kritičtěji, a se zdravým rozumem, pohlíží na nadužívání nových technologií, včetně digitálního běsnění, jakožto i na celou hysterii kolem 4IR. V širším kontextu infantilizace Západu,²⁸ lze připomenout, že v dnešním chaotickém světě jako mnohem dospělejší často vystupují lidé ze Střední a Východní Evropy. Tito totiž dosud úplně neztratili schopnost kriticky přemýšlet a každou korektně pokrokařskou bizarnost, resp. liberálně-fašistický úlet hned poslušně neoslavují a bezhlavě neaplikují jako na Západě.²⁹ Naději skýtají země V4, které ještě nejsou namixovány jako Západní Evropa, ze které se stala imigrantská zóna. V zemích V4 stále přežívají „ostrůvky normálnosti“ a někde neliberální normálnost dokonce zůstává i součástí mainstreamu. Zpět k nekritickému nadšení z nových technologií. I u nás bují údajně i nekritizovatelná digitální hysterie kolem všeobjímající elektronizace státní správy, e-govermentu, e-voleb, e-receptů apod. S papouškováním vzoru Estonska a vyčichlými frázemi o „změně myšlení“. Digitalizace jako samoučel? Měla by ale přece práci usnadňovat a život člověka

²⁷ Termín „normální člověk“, obdobně jako „venkovská hospoda“ apod. nejsou přesně vymezeny a vlastně ani nikdy vyčerpávajícím způsobem být nemohou. Kdo chce, tak dobře ví, co se za nimi skrývá ... (Může použít i označení „obyčejný člověk“ či neprivilegovaní). Naproti tomu „kavárnu“, resp. samozvané tzv. elity a honorece, lze identifikovat a vymezit přesněji. Kavárna není zdaleka pouze mýtická, nýbrž zcela reálná. A reálně pořádá štvance na normální lidi, s tím, že být dnes normální je přece nebezpečně nenormální ...

²⁸ K silící infantilizaci Západu přispívá internet a sociální síť, produkující sebestředné narcisy, sobecky orientované na své „já“ a uzavřené do svých bublin. U sociálních médií právě narcistická funkce převažuje nad ostatními, včetně informačních. Mnozí tráví hodiny a hodiny pečlivým sledováním facebookového profilu, kolik nasbírali lajků ... Dnes běžný život nahrazují informace, kdy na uvažování evropské civilizace má stále menší vliv realita. Stále citelněji podléháme virtuálnímu světu. Technologie, včetně digitálních médií uživatele vychovávají jako zoologické zahrady zvířata v klecích. Pokud je pustíme do přírody, obvykle zahynou, neboť se o sebe neumějí postarat. K nedospělosti (a často trapné směšnosti) Západu, resp. dětinskosti a slabosti i nepřipravenosti mladších generací přispívá odpolitizování společenských debat o klíčových problémech ve prospěch moralizování a emociálního vyděračství i antiautoritářská výchova spojená s bláznivou liberalizací školství a vzdělání. Včetně snahy o zábavnost za každou cenu a iluze bezpracnosti učení (kdy údajně k smrti vystresovaným dětem strašlivě ubližují už i domácí úkoly či zkoušení a známkování) i stálé omlouvání a hýčkáni každého dítěte či studenta, který má být tzv. klientem. Neschopný a rozmazlený lenoch už není neschopným a rozmazleným lenochem, nýbrž politováníhodnou obětí prokrastinace, nevychovaný spratek už není nevychovaným spratkem (kterého málo řezali), ale chudáčkem trpícím poruchou chování. A spratků přibývá ... (Jak rekapituluje text Pokrokařské mýty vzdělání 4.0. *Marathon*, 149, 2018, roč. 22, č. 1, s. 2-11. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>).

²⁹ Tuzemské filiálky kosmopolitní kavárny to s (ne)dospělostí vidí naopak, stejně jako s mentální propastí mezi námi a Západem. Kavárna sebemrškačsky hlásá, že provincionální Češi jsou pořád nedospělí, ustrašení, zakomplexovaní a nesebevědomí. Tito údajní duševní trpaslíci totiž nechápou pokrokařské dobro, odmítají rozpustit se v EU, nechťejí euro a (což je pro elitáře nejhorší) kavárnu obdivně neuctívají jako božstvo. Zmíněné více nežli o údajné (pod)průměrnosti a omezenosti našeho národa vypovídá o rektálním alpinismu kavárníků s fascinující podřízeností mýtickému Západu. Přitom tomuto mýtu dnes už nevěří ani na samotném Západě ...

ulehčovat. Mnohdy je tomu právě naopak. A jaká je vlastně přidaná hodnota třeba e-receptů? (Kromě toho, že je to módní a pro někoho výnosný kšeft?).³⁰

Naivní technooptimisté, i z levicových řad, velmi rádi přehlížejí, že 4IR není žádnou revolucí trvalé udržitelnosti a nerůstu. Ke „smíření“ a přátelské koexistenci techno- a biosféry nedochází, ani k emancipaci informačních infrastruktur z područí globálních korporací. Ani informace v dnešní informační společnosti považovat za veřejný statek nelze. Čili projektovaná společnost 4.0 asi určitě nebude ona J. S. Millem či J. M. Keynesem³¹ vysněná společnost budoucnosti, kde vzniká široký prostor pro solidaritu, vztahy kooperace, kdy základní ekonomické otázky jsou vyřešeny, všechny absolutní potřeby všech saturovány a důraz je možné přenést na jiné priority, nežli je tvrdá honba za profity, mocí a stálý růst ...

Připomeňme, že Keynes v roce 1930 předpovídá, že na konci 19. století budou technologie (včetně automatizace) natolik vyspělé, že země jako Británie nebo USA si dovolí přechod na patnáctihodinový pracovní týden. Mýlil se? Standardní odpověď zní, že nepočítal s masivním nárůstem konzumerismu (Má přitom jít prý o zcela svobodnou volbu, kdy jsme se rozhodli pro větší množství zábavy a všelijakých hraček před kratší pracovní dobou). Očekávání ohledně zbavení se „prokletí práce“, spojovaná dříve s mechanizací, dnes s automatizací, digitalizací a robotizací se nějak nenaplnují. Lidé dnes mnohdy pracují déle i intenzivněji a k tomu se stírají i rozdíly mezi volným časem a prací. Což zdaleka nejsou Marxem vysněné „úniky do volného času“, nýbrž spíše digitální otroctví, kdy např. pracující z domova je využitelný, vytěžitelný i kontrolovatelný 24 hodin denně. Možná však, že dnešní technologie Keynesem predikované už teoreticky umožňují, leč technologie jsou ve stávajícím sociálně-ekonomickém rámci mobilizovány spíše k tomu, aby široké masy donutili nikoli pracovat méně, nýbrž pracovat více.³² Včetně vytváření bezvýznamných profesí a

³⁰ Samá úžasná pozitiva moderních technologií hlásají v náboženské extázi Pirátské strany. Někteří z nich snad i věří, že jsou jedinou levicí (Obvykle však mudrují, že dělicí čára politiky už nutně nemusí vést mezi tábory pravice a levice, nýbrž prý důsledně mezi fakty a tvrdými daty na straně jedné a „ideově zkrslými názory“ na straně druhé. Nic nového, jenom další údajně nepolitická a neideologická politika. Nepolitičností a neideologičností se přitom nejuživěji obvykle ohánějí ti nejfanatičtější ideologové).

³¹ Srov. esej *Ekonomické možnosti našich vnuků* – Keynes, J. M.: Economic Possibilities for our Grandchildren. *The Nation and Athenaeum*, 1930, 48.2 a 48.3, 11. 10. 1930, s. 36-37 a 18. 10. 1930, s. 96-98. ISSN nezjištěno. Přetištěno in Keynes, J. M.: *Essays in Persuasion*. London: Macmillan 1933. ISBN nemá.

³² Nějak se dnes levici ani tzv. levici příliš nechce zaobírat otázkou zkrácení pracovní doby. Když mají pracovat roboti, nešlo by zkrátit pracovní týden? Experti se vykrucují např. tím, že ke zkrácení by musela přistoupit drtivá většina zemí. Neboť ty, které ke zkrácení nepřistoupí, by tímto získaly značnou konkurenční výhodu.

idiotských zaměstnání, které jsou úplně k ničemu.³³ Neposkytují morální potěšení z práce, lidé si v nich připadají zbyteční a trpí depresemi. Což by pro levici ovšem neměl být argument proti práci, míněno samozřejmě společensky prospěšné práci, vůbec. Mělo by jít argument proti vykořisťování a odcizení³⁴ práce vlivem soukromovlastnického tržního uspořádání a pro celospolečenské plánování. Nesmyslné profese přitom nejsou jenom nástrojem, jak lidi uměle zaměstnat, nýbrž také i výhodným byznysem a zdrojem profitů (leč nikoli pro své nositele).

Pokrokářská věda už pilně konstruuje důkazy, že práce je nejenom nesmyslná, nýbrž i přímo škodlivá. Práce už nešlechtí, nýbrž údajně škodí zdraví. Práce dnes už nemá člověka ctít a pracovat nemá už být prestižní věcí. Antipráce se stává filozofickým směrem, propagujícím, že pracovat je staromódní a vysoce nekreativní. Své závěry stoupenci antipráce vyvozují z výzkumů trhů práce – ukazujících na nevýnosnost práce (která mnohdy dnes opravdu nezajistí existenci, ani samotné přežití), na nejrůznější diskriminace a další nespravedlnosti. A již brzy téměř všechna pracovní místa mají přece obsadit roboti. Automatizací, digitalizací a robotizací se člověk a celé lidstvo tak konečně osvobodí od biblického „*prokletí práce*“ ... Jde o naplnění odvěké touhy člověka, který předá práci strojům a získá volný čas a blahobyť? Nebo se člověk stane ohroženým a zbytečným živočišným druhem? Řada autorů varuje, že „*roboti opravdu nastupují*“ a na nás všech je, abychom rozhodli, jestli široké společenské vrstvy čeká blahobyť nebo pohroma.³⁵ Člověk se totiž velmi lehce může stát ohroženým druhem. Svět a život bez

³³ Antropolog D. Graeber (*On the Phenomenon of Bullshit Jobs*, česky Práce na hovno in A2, 2013, č. 2. <http://a2larm.cz/2013/09/prace-na-hovno>) ukazuje, že nastolený pracovní režim dokonale vyhovuje zachování moci finančního kapitálu. „*Skutečné, produktivní zaměstnance ždímáme a vykořisťujeme. Zbytek je rozdělen na terorizovanou vrstvu těch, kterým, se univerzálně spílá, tj. nezaměstnané, a na početnější skupinu lidí, kteří jsou placeni v podstatě za to, že nedělají nic – jejich pozice jsou vymyšleny tak, aby nutily k identifikaci s perspektivou vládnoucí třídy (manažeři, administrativní pracovníci apod.) a hlavně jejich finančních avatarů ...*“ (s. 6 českého překladu). Za „*práci na hovno*“ anarchisticky provokativně označuje každou, o které vykonavatel ve skrytu duše ví, že by neměla existovat. Neviditelná ruka trhu nesmyslné profese nevyčistila. Dle Graebera proto, že západní vlády „*rozмноžily tento kancelářský plankton*“, jinak by nezaměstnaní vyvolali revoluci. Klade i otázky, zda je opravdu práce morální sama o sobě, bez ohledu na to, co produkuje, jak se obecně soudí. Hlavně z pravicového spektra však kriticky zaznívá, že tyto úvahy jsou voláním po snadném a pohodlném světě bez práce. Voláním těch, kterým se zkrátka nechce nic dělat.

³⁴ Za připomenutí stojí Marxova teorie odcizení, která různé formy lidského odcizení převádí na společného jmenovatele – na odcizenou práci. Marx přitom operuje se čtyřmi formami odcizení praktické lidské činnosti. Srov. Marx, K. H.: *Ekonomicko-filosofické rukopisy*. Praha: SNPL 1961. ISBN nemá.

³⁵ Např. Ford, M.: *Roboti nastupují: Automatizace, umělá inteligence a hrozba budoucnosti bez práce*. Praha: Rybka Publishers 2017. ISBN 9788087950463. I tady však probleskují 000 (= obecně oblíbené omyly), např. v podobě tvrzení, že dnes panuje obecná shoda, že v dohlednu mohou stroje nahradit jakoukoliv lidskou práci, která je do určité míry rutinní. Nepanuje. Někteří nesoudní futuristé za nezpochybnitelné dogma označují, že roboti mohou nahradit jakoukoli lidskou práci vůbec. Jakoby snad byli zadarmo. A dostupní úplně všem. A naivní snílci věří, že potenciál robotů, AI, automatů, Big Dat etc. je nevyčerpatelný.

práce je nebezpečnou a hrůznou antiutopií, které by odpovědná levice podléhat neměla. Připomeňme klasický text *Podíl práce na polidštění opice*, startující konstatováním, že „práce je první základní podmínkou všeho lidského života ...“.³⁶ Dodejme, že sílí i obavy z „vymílání lidskosti“ a přirozenosti, což dnes urychlují digitální technologie a internet.³⁷ Pomatení futuristé přitom sní o nutné evoluční syntéze strojů a člověka ...³⁸

Stoupenci antipráce sice vcelku realisticky zkoumají a kriticky poukazují na problém nezaměstnanosti, resp. na krizi zaměstnanosti v dnešním (a nejenom dnešním) kapitalistickém světě, nicméně jejich vývody a doporučení jsou zcela falešná a zavádějící. Práce už prý pro postmoderního osvětleného člověka vůbec není zapotřebí a ani už nechtí.³⁹ Namísto změn a reforem se smířují s tím, že práce zkrátka není a konstruují důkazy, že vlastně není ani už potřeba. Líčí úžasný obraz budoucího světa, kdy miliardy nezaměstnaných si nádherně užívají svého nicnedělání. A to v kapitalistických mantinelech zachování trhů, peněz a především soukromého vlastnictví, které už pro autory důležité není (a implicitně je považují za nedotknutelně posvátné). Jakýsi kapitalistický komunismus.⁴⁰ K tomu zářivé vize ohledně toho, kterak každický nepracující přebytek volného času uvědoměle využívá k angažované tvořivosti,

³⁶ „Práce je zdrojem všeho bohatství, říkají političtí ekonomové. Je jím ... Ale práce je ještě něco daleko více než to. Je první základní podmínkou všeho lidského života, a to v takové míře, že v jistém smyslu musíme říci: práce dokonce vytvořila člověka“ (s. 7 publikace Engels, F.: *Podíl práce na polidštění opice*. Malá knihovna marxismu-leninismu 12. Praha: Svoboda 1949. ISBN nemá).

³⁷ Srov. Carr, N. G.: *Nebezpečná mělčina: Jak internet mění náš mozek. Analýza stavu lidské psychiky v době digitální*. Podlesí: Dauphin 2017. ISBN 9788072727803, resp. podrobný rozbor in *Marathon*, 150, 2018, roč. 22, č. 2, s. 8-16. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>. „Vymílání lidskosti“ Carr vykresluje v kontextu rozmachu informačních a komunikačních technologií, umocněným právě internetem, ale i snahou člověka dostávat se k informacím co nejrychleji a také v co nejsrozumitelnější podobě. Lidský mozek a myšlení se uvedenému přizpůsobují značně nekriticky a někdy až s dětsky naivním optimismem.

³⁸ Splývání strojů a lidí považuje za nevyhnutelný – a jedinečný – evoluční krok R. Kurzweil, netrpělivě vyhlížející stroje, které jsou inteligentnější nežli lidé (např. *The Age of Spiritual Machines: When Computers Exceed Human Intelligence*. New York: Viking Press 1999. ISBN 0670882178). I další sní o zrušné „kyborgizaci“ lidí, kdy geneticky optimalizovaný a technologiemi prošpikovaný bezchybný „postčlověk“ má být dalším logickým krokem v evoluci druhu. Přitom sílí i varování, že překotné změny trhů práce budou tlačit nejenom na vzdělání, které jim má být zcela podřízeno, ale také na kybervylepšování, které se stane obrovským kšeftem. Nevylepšený normální člověk v nemilosrdné konkurenci neobstojí. Obdobně zvrhlé a děsivé jsou i úvahy o lidské nesmrtnosti. Už i medicína (a především obrovský kšeft a astronomické profity s tímto spojené) začala pohlížet na stárnutí nikoli jako na nevyhnutelnost, nýbrž jako na nemoc, kterou je třeba léčit. Je to dobrý nápad? Snad dokonce levicový? Nechtělo by to více soudnosti a pokory?

³⁹ Srov. text sociologický Frayne, D.: *The Refusal of Work: Rethinking Post-Work Theory and Practice*. London: Zed Books 2015. ISBN 9781783601172, filozofický Andersonová, E. S.: *Private Government How Employers Rule Our Lives (and Why We Don't Talk about It)*. Princeton: Princeton University Press 2017. ISBN 9780691176512 nebo historický Livingston, J.: *No More Work: Why Full Employment Is a Bad Idea*. Chapel Hill: University of North Carolina Press 2016. ISBN 9781469630656.

⁴⁰ Progresivističtí sociální demokraté již začínají zpochybňovat i ideu plné zaměstnanosti. Práce „pro šéfy“ je odcizená, tudíž jde o pouhé zaměstnání a nikoli práci. Osvobodme lidi od zaměstnání poskytnutím základního nepodmíněného příjmu a oni tím získají svobodu a všichni prý automaticky začnou radostně pracovat pro blaho své i celého globu ... Opět v reáliích soukromého vlastnictví a tržních mechanismů.

každodennímu rukodělnému kutilství či sousedské spolupráci, kreativní realizaci v dobročinnosti, sportu nebo rodinném a komunitním životě. Ve světě bez práce má být daleko více volného času, ovšem nepracující lidé budou mít také méně peněz. Navrhována jsou proto řešení typu návratu ke komunálnímu bydlení a dalším formám společné existence apod. Což už tak lákavé být vždy nemusí ... Kritické hlasy varují před totální kontrolou nad masami chudnoucích lidí, kdy vlastníci kapitálu budou jejich životy naprosto kontrolovat a zcela ovládat. Daleko hrůzněji nežli v časech manchesterského kapitalismu. Přímo se vnučuje otázka, k čemu vlastníci kapitálu budou tyto masy vlastně potřebovat?⁴¹ Anebo máme spoléhat na ušlechtilost a filantropické hodnoty vlastníků?

Procesy 4.0 se odehrávají v kapitalistických, soukromovlastnických a tržních mantinelech. Nové technologie, v čele s AI, mají absolutně snížit potřebu práce ve všech sférách. Na živé lidi má údajně zbývat absolutní kreativita myšlení. Naivisté se utěšují tím, že všechny předchozí průmyslové revoluce nakonec vedly ke vzniku většího počtu pracovních míst, nežli zlikvidovaly. Což když ale jsou predikované změny opravdu výjimečné? Nebo snad úplně ze všech naděláme vědce, kreativce, programátory, operátory, digitální specialisty a k tomu nadšené dobrovolníky neziskovek a přátelských sítí sdílené ekonomiky? Je skutečně většina populace takto mentálně nastavena? Kolik procent je schopných tvořivě a nezávisle myslet? Kolik procent následně tyto myšlenky rozvíjet a aplikovat? Co ostatní? Neplatí, že drtivá většina lidí výsledky technologických revolucí pouze pasivně používá, aniž by jim rozuměla? S čímž úzce souvisí diskuze o základním nepodmíněném příjmu či rozšíření „*part time*“. Neboť pokud těmto lidem dáme peníze (na což by bylo možné využít např. části toků z šedé či černé ekonomiky), tak klíčovou se stane otázka, co bude náplní a smyslem jejich života? A v čem budou tito lidé užiteční nejenom pro společnost, ale i pro sebe samé? Jsou návrhy na zavedení základního nepodmíněného příjmu opravdu levicové? Opravdu základní nepodmíněný příjem podporuje práci a nikoli pouhé zaměstnání? Nepodporuje však spíše antipráci a degeneraci člověka? Jak má levice reagovat na zpochybňování práce samotné? Proč se daleko více nemluví o zkrácení pracovní doby? Robotů se nebojme, bojme se těch, kteří nám je umanutě – coby nevyhnutelnost – vnučují. Obdobně se též mějme na pozoru více nežli před migranty samotnými, před těmi, kteří nás chtějí naředit a migranty sem zvou.

⁴¹ Spisek *Hospodářská hrůza* (Forresterová, V., Brno: Doplněk 2001. ISBN 8072391011) sugestivně líčí, kterak lidé přestávají být pro zhodnocovací systém zajímaví jako výrobci i jako konzumenti a nakonec jsou fyzicky likvidováni. Dílko dobově značně módní, silně přeceňované, nicméně v něčem snad i varující.

Nové národní obrození a globální konzervativní perestrojka

Úvodem konstatovaný bobtnající střet liberalismus vs. konzervatismus, který zdaleka nemá jenom dnes křiklavě viditelnou podobu konfrontace dvou světónázorů a rozdílných životních stylů – ztělesněných kavárnou a hospodou – přitom nelikviduje a zcela nepopírá tradiční pravo-levé,⁴² ale ani třídní schéma. Zčásti je ovšem maskuje, leč na straně druhé i rozkrývá v nových dimenzích a souvislostech. Namátkou zmiňme zjevné propojení zájmů byznysu a nové tzv. levice.⁴³ Pokrokářským úderníkům, falešně a lživě se ohánějícím visačkou levice, už nijak nevadí kapitalista,⁴⁴ vždyť i on si moc dobře žije z dotací ... U politických stran typu Pirátů už ani kapitalismus není kapitalismem, neboť většina firem na kapitalistickém principu už prý údajně nefunguje. Lidé v nich radostně vykonávají to, co umí, nezištně si pomáhají a všechno uvědoměle sdílejí pomocí digitálních platforem, přičemž si poskytují navzájem služby. Další k tomu, z pozic anarchokapitalistického parazitismu na druhou, přihazují, že volný trh přece může nahradit všechny funkce státu, který má prý být nemorální. Smrtelem nepřitelem pokrokářů není kapitalista, vykořisťování ani kapitalismus, nýbrž normální život a hlavně normální člověk, který by pokrokáře mohl nutit poctivě a užitečně pracovat. Normálnost je tudíž potřeba zničit. Pokud bude žít být jediný normální člověk, pokrokářské bojůvky budou stále vnucovat světu své vidění permanentní diskriminace.

Co tedy má činit skutečná a radikální, a dodejme v neposlední řadě i odpovědná (a nekavárenská) levice 21. století? V první řadě si musí uvědomit a uznat, že je na tom opravdu, ale opravdu tragicky bídne. Obdobně jako skutečná pravice, což ovšem nelze brát jako alibi a ani se z toho přehnaně radovat. Naopak. A uvědomit si, že dnes se hraje

⁴² Text se nepouští do hlubších politologických úvah (A není komplikován ani tím, že by přesněji odlišoval různé podoby liberalismu, včetně problémů s liberalismem klasickým, resp. neoliberalismem vs. moderní liberalismus 20. století, s vazbou i na socialistické proudy. I podob konzervatismu je řada. Což však na hlavních závěrech textu nic nemění). Autor neopomíná ani stále klíčovou roli vlastnictví. Pracovně ústřední rozdíl mezi pravíci a levíci nazírá takto: Pravice = soukromé vlastnictví, levice = společenské vlastnictví. S čím souvisí střet živelný trh vs. plánovitost, jedinec vs. kolektiv aj. Čím dál zřetelněji se však projevuje střet liberalismus vs. konzervatismus, jehož další podobou je napětí mezi globalismem a lokalismem, resp. globalizací a protekcionismem. Internacionální liberálové lokalisty cejchují coby autoritáře či totalitaristy.

⁴³ Ideologie i praxe nové tzv. levice jsou čím dál patrněji propojeny s byznysem. Ku prospěchu obou, nikoli levice skutečné a neprivilegovaných. I globálnímu kapitálu a firmám vyhovuje, že je pokrokáři likvidován národní stát, a že se tak již nenalézají pod přísnějšími národními drobnohledy. Proto aktivismus podporují i štědře financují, včetně tlaku na neustálé prohlubování evropské integrace, na čemž opět nejvíce profituje velký byznys a globální kapitál. Unifikovaná a sjednocená Evropa se lépe kontroluje i ovládá.

⁴⁴ Což už obvykle není žádný schumpeterovský podnikatel, který hrdinně překonává překážky a uděluje systému potřebnou dynamiku. Synonymem kapitalisty se u nás stal podvodník, spekulant a dotační baron.

opravdu o hodně. V současnosti stojíme na osudové křižovatce. Tady už jde o samotné přežití. O samotné přežití normalnosti, o samotné přežití normálního člověka. Uhajme normálního člověka a normální život lidí poctivé práce z našeho civilizačního okruhu. Pravda a zdravý rozum zvítězí nad pokrokářskou lží a nenávisť ke všemu normálnímu!

Proto je však už konečně potřeba něco dělat. Hned dnes. Zítra už může být pozdě. Nejsme tupé ovce, které jen tiše a odevzdaně čekají, až se naplní jejich osud. Musíme bojovat. Zuřící studená kulturní válka může brzy vyústit do konfliktů horkých, včetně válek občanských. Nebo krvavých střetů národních, resp. národnostních. Normální lidé totiž zcela přirozeně touží žít mezi svými a nikoli v obklíčení a zajetí cizáků a pod knutou jinakosti. Před branami Evropy už stojí milióny jiných a kdosi jim tyto brány nejenže otevírá, ale ještě je sem zve a láká a jejich invazi všemožně podporuje i sponzoruje. S tím, že prý páchá největší Dobro.⁴⁵

Což reprezentuje další z podob osudové konfrontace mezi liberalismem a konzervatismem. Agresivně anticivilizační liberalismus cíleně destruuje vše normální – přirozené hodnoty, instituce, mechanismy, tradice i autority. Přitom se stále zřetelněji a nebezpečněji liberál-fašizuje,⁴⁶ vede k rozkladu celé společnosti, ke zkáze, kolapsu, chaosu – v podobě sebezničení a sebevraždy, kterými se ještě okázale pyšní a radostně tyto připravuje. Vedle již zmíněného OOO, spočívajícího v automatickém ztotožňování pokroku s liberalismem, je třeba neústupně trvat na tom, aby termín liberalizace nebyl automaticky spojován s Dobrem, vždy správnou věcí a žádoucím trendem. Liberalizace trhů, práce, výchovy, školství, rodiny i celé společnosti totiž v mnoha případech představuje cestu do pekla⁴⁷ a správnou věcí jistojistě není. Liberalismus rozhodně automaticky neztělesňuje Dobro a konzervatismus automaticky Zlo. Je třeba rozrušit a zbourat tzv. „*liberální konsensus*“, kterému podlehla i (a hlavně) levice. Především je přitom nutno skoncovat s názorovou hegemonií osmašedesátníků – ve světě i u nás. Daleko střízlivěji

⁴⁵ Nová tzv. levice má klíčový podíl na tom, že naší civilizaci je soustavně vsugerovááno, že vědomé sebepoškození, hraničí se sebevraždou, má být naší chloubou, naší nejvyšší hodnotou, posláním i ctí.

⁴⁶ Nelze nepřipomenout prorocká slova R. W. Reagana z roku 1975 „*If Fascism Ever Comes to America, It Will Come in the Name of Liberalism*“ („*Přijde-li někdy fašismus do Ameriky, bude se mu říkat liberalismus*“). V kontextu práce stojí za zamyšlení i jeho další výrok: „*Věřím v to, že nejlepší sociální program je práce*“.

⁴⁷ Učebnicově odstrašujícím příkladem, kam až zhoubná liberalizace vede, budiž materiál *Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež* (Praha: MPSV 2016. ISBN nemá). Dítě zde má pouze samá práva – a to i nestudovat a nepracovat („*Dítě starší 15 let s dokončenou povinnou školní docházkou má plné právo se rozhodnout, zda chce dál studovat či nikoli. V případě, že se rozhodne nestudovat, má toto dítě i stejné právo rozhodnout se nepracovat*“ – s. 65 odkaz. textu), bydlet ve squatu či fetovat. Nerespektování názoru dítěte má být totiž větším rizikem nežli užívání drog nebo nedodržování školní docházky. Zahálčivý způsob života dítěte je prý nutno respektovat (stejně jako jeho jiná špatná rozhodnutí) a nelze ho nutit k práci.

je nutno nahlížet i na tzv. pokrok. Je neustálá změna v duchu tzv. pokroku vždy automatické žádoucí Dobro? Je opravdu levicová posedlost „*kultem změny*“, resp. obsesí změny, s nesoudnou glorifikací každičké změny, která přitom bývá nezřídka samoučelná či k horšímu? Ze změny a rychlosti progresivističtí liberálové učinili posvátná božstva – na úkor bezpečí, jistot a normálnosti. Chce normální člověk neustálé změny? Není na místě zamyslet se i nad stabilitou, jistotami, řádem? Nad žádoucí rovnováhou mezi změnami a stabilitou?

Levice musí odhodit pseudoproblémy vykonstruované novou tzv. levicí (včetně, resp. v čele s tzv. diskriminací menšin)⁴⁸ a stát se opět obhájkyní zájmů nepriviligované normální většiny. Problémem nejsou tzv. diskriminace, nýbrž vykořisťování umocněné parazitním charakterem dnešního kapitalismu. Levice musí přestat propagovat i protěžovat progresivistické úchylnosti a důsledně hájit normální život normálních lidí normální práce. Musí proto rehabilitovat sociální témata, včetně práce samotné. Práce je tvůrkyní hodnot, nikoli kapitál (nebo dotace). Práci čest! Prapor poctivé práce, práce celospolečensky – a dodejme i národně – prospěšné musí opět zavlát v plné kráse, síle i přitažlivosti. Ani robotizace, automatizace či AI přitom nezamaskují, že mnohým se zkrátka pracovat už dávno nechce. Poctivé práci mnozí odvykli a další vůbec ani nikdy nepřivykli. Levice ovšem nemá, a ani nesmí, být synonymem a dojnou krávou pro bytostná netáhla, nemakačenky, flákače, lehkoživky, příživníky a sociální parazity. Oprašme a rehabilitujme moudré heslo: „*Kdo nepracuje, ať nejí!*“. Oprašme a nebojácně rehabilitujme boj za sociální jistoty, za právo na práci pro všechny,⁴⁹ ale i povinnost poctivě pracovat.⁵⁰ Zapojit se smysluplně, ku prospěchu a kultivaci osobní i našeho národa a vlasti.⁵¹ Což vyžaduje adekvátní odliberalizování levice, celé politiky, médií, vzdělání,⁵² justice i celé společnosti. Tahle země není pouze pro kavárenské liberály!

⁴⁸ Levice zdegenerovala do korektního pokrokářství, sama vyklidila pozice a namísto palčivých sociálních témat se tragikomicky utápí v pseudoproblémech. K tomu, že nová tzv. levice žádnou levicí není (a levicovost hrubě diskredituje) blíže viz texty Tragédie korektního pokrokářství. *Marathon*, 138, 2016, roč. 20, č. 4, s. 4-34. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>, Vstanou noví Fidelové? *Marathon*, 142, 2017, roč. 21, č. 1, s. 14-19. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>, resp. Neomarxismus ostudou, prohrou i hrozbou opravdu je. *Marathon*, 143, 2017, roč. 21, č. 2, s. 5-9. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>.

⁴⁹ Což by měl garantovat národní stát. Coby odrazový můstek by mohla sloužit garance práce pro mladé. Ti by měli být směřováni do potřebných sfér. Což vyžaduje, mimo jiné, nejenom adekvátní systém vzdělávání a rekválifikač reagující i na technologický pokrok, ale v neposlední řadě taktéž plánování.

⁵⁰ Ve smyslu povinnosti se celospolečensky přínosně realizovat. Včetně diskuzí o např. zdanění sociálního příživnictví a parazitismu. Kdo neodpracuje určitý počet dnů v roce, musí platit náhradu za ušlou daň. Daň by přitom nemuseli platit např. registrovaní nezaměstnaní, vykonávají-li řádně obecně prospěšné práce.

⁵¹ Hodnoty jako domov, vlast a národ, resp. zachování národní a kulturní identity či patriotismus nejsou starosvětsky nostalgickou přežilostí, ani salonně odsouzenhodnou „*iracionální vlnou xenofobie*“, resp. „*jedovatým šovinismem*“ a „*zatuhlým provincialismem*“, jak nám nalhávají liberální progresivisté. Neopomenou poplivat ani vlastenecké činy dehonestujícími konstrukty typu „*uvěznění v poruše identity*“

Nepaktujme se proto s kosmopolitní kavárnou, ani s pravdoláskou. Nepodlézejme vyděračskému morálnímu imperialismu a hlavně se nesnažme vlísávat do jejich přízně. Je to uboze trapné, směšné i silně kontraproduktivní a nebezpečné. Pro normálního člověka práce ani pro samotnou věc levice z toho nikdy nic dobrého nevzešlo a ani nikdy nevzejde. Šířeji se pak musí odpovědná levice striktně distancovat od anticivilizačního běsnění nové tzv. levice a neustále důrazně opakovat, že tato žádnou levicí nikdy nebyla ani není. Naopak posvátnou věc levice nehorázně diskredituje a ničí.

Odpovědná a skutečná levice musí odmítat indoktrinaci multi-kulti ideologií a neustále opakovat a připomínat, že multi-kulti konstrukce nejsou žádným výrazem respektu a zájmu o kulturu jiných, nýbrž pouze dekadentním pohrdáním kulturou vlastní. Vraťme se k nazývání věcí jejich pravými jmény a nenechme si fanatickými ajatolláhy politické (hyper)korektnosti vnutit pokrytecký jazyk ptydepe ani jeho zvrácené pokrokářské pahodnoty. Tlak na politicky korektní jazyk není totiž ničím jiným, nežli zrudnou kontrolou myšlení, při které agresivní menšiny neomaleně diktují svou vůli většině. Normální lidé tím pozbývají možnost vymezit i pojmenovat celou řadu konkrétních jevů nebo problémů a ztrácí tím i možnost zřetelně artikulovat své zájmy a formulovat svůj program. Nehledě na to, že ptydepe politické (hyper)korektnosti, včetně nestvůrného eurospeaku, báječně vyhovují mocenským elitám, neboť z vyjadřování (i uvažování) odstraňují to, co může pro elity být nebezpečné. Maskují podstatu věcí i skutečné viníky a odvádějí pozornost směrem, který pro ně není až tak nebezpečný.

Odpovědná levice se musí zaměřit na podstatné, na uhájení normálního světa poctivé práce, zdravého rozumu a sociálních jistot pro normální lidi. Odpovědná levice 21. století musí nutně být neliberální a musí tvrdě usilovat nejenom o sociální spravedlnost a jistoty, nýbrž v neposlední řadě též o náležitý řád, pořádek a jistoty i bezpečí pro normální lidi poctivé práce. Odpovědná levice přitom nesmí nikdy váhat nesmlouvavě hájit národní zájmy. Uhajme národní stát! Zvedněme hrdě opět pokleslý prapor patriotismu a zdravého vlastenectví! Uhajme naší národní existenci! Bojujme za rehabilitaci poctivé práce, rehabilitaci normálního života normálních chlapů a

etc. Domovem normálních chlapů a normálních ženských však není abstraktní „svět“ univerzálního lidství, ani jakési Spojené státy Evropské s neexistujícími tzv. Evropany. Opodstatnění neztratila ani kategorie suverenity, kdy jedinou nadějí pro EU je návrat k dobrovolnému spolku suverénních národních států. A pro nás důraz především na spolupráci středoevropského regionu.

⁵² Zopakujme, že levice (přesněji tzv. levice) se strategického tématu vzdělání nejenže nezmocnila, nýbrž naopak výrazně přispěla k jeho degradaci zejména přehnanou liberalizací. S odkazy na text Pokrokářské mýty vzdělání 4.0. *Marathon*, 149, 2018, roč. 22, č. 1, s. 2-11. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>,

normálních ženských v rámci nového národního obrození. Které naše země tolik, tolik potřebuje. Navazujme na naše kořeny i naše tradice, resuscitujme skutečné autority a pronikavě zesilme společenskou poptávku po opravdových osobnostech, po skutečných politicích i po velkých a charismatických lídrech. Nenahrazujme morálku, morální život a opravdové ctnosti kavárenským moralizováním. K největším ctnostem a hodnotám přitom patří odpovědnost vůči druhým, vůči národu a celé společnosti, která dnešním „Já“ generacím chybí. Nikdy nezapomínejme, že neexistují jen práva, nýbrž i povinnosti. Práva přitom mudrci z Evropského parlamentu už chystají dokonce i pro vyspělé roboty, kterým by měl být poskytnut právní status. Pro „elektronické osoby“ přitom sice mají být formulovány i jakési povinnosti (např. za škody, které způsobí), ale především proto, aby bylo vývojářům, výrobcům a majitelům robotů umožněno zříci se odpovědnosti.

Překonávejme malověrnost, nenechme se otrávit, ani zastrašit cejchováním národovectvím, patriotismem, tradicionalismem, provincialismem nebo dnes tak zprofanovaným populismem. To pro nás žádné nadávky nejsou. Ano, levice musí být populistická. Tím, že naslouchá a zajímá se o problémy a starosti běžných voličů – normálních neprivilegovaných lidí, pracujících většiny. Normální člověk si dělá starosti proto, že je za svou práci špatně placen a mizí jeho jistoty i bezpečí. Nechápe, proč by se měl zabývat vykonstruovanými pseudoproblémy např. menšin, které ho nijak nepálí a které ve skutečnosti ani žádnými problémy nejsou. Taktéž nechápe, proč mu média a jejich tzv. odborníci mnohé negativní jevy (jako migrační krizi či terorismus) servírují jako nevyhnutelnost. Všechno přece má své příčiny a je možné i nějak řešit. Diktatura korektnosti tak zakazuje ptát se po smyslu věcí i usilovat o jejich nápravu. Opravdová levice nesmí být „salonfähig“ – jejím místem nejsou liberální salony ani luxusní kavárny, nýbrž svět a problémy normálního člověka práce, normálních chlapů a ženských.

Opravdová a odpovědná levice se nesmí obávat ani buditelských aktivit, kdy jedním z klíčových úkolů doby se stává záchrana naší mateřštiny coby nejbohatšího z evropských jazyků. Češtinu dnes neohrožuje němčina jako v dobách F. L. Heka (Věka), nýbrž cizorodá angličtina, které mnozí otrocky poklonkují a lokajsky slouží. Němčině se naši čačtí předkové ubránit dokázali a poněmčování stavěli fortelné hráze. Dnes je ohrožení ještě fatálnější, poangličťování a westernizace brutálně sílí a pevných hrází je třeba více nežli kdy jindy. Uzákonění ochrany naší mateřštiny je proto zcela nezbytné. I důraz na kvalitní výuku naší mateřštiny na školách. Protěžování výuky cizích jazyků

vede i k tomu, že mnohé děti český jazyk zoufale nezvládají. Ne každý je jazykově nadaný a ne každý spojuje ústřední smysl života s tím, že bude tlumočnickem. Kosmopolitní kavárna, tzv. celebrity i velkoměstská tzv. honorace, včetně samozvaných pseudoelit – těžce postižení směšným komplexem rádoby světovosti – se přitom za český jazyk hluboce stydí a ve svém nábožném vzhlížení k Západu nehorázně protěžují angličtinu v rámci odnárodnění a přetrhání veškerých kořenů a zašlapání tradic. Pod pláštíkem jazykové vstřícnosti se plíživě rozlézá hydra kosmopolitního odnárodnění. Zmiňme opravdu pouze namátkou snahy po zrušení dabování filmů, ostudné cizojazyčné nápisy a hlášení, soustavné prznění češtiny anglicismy, zkratkami a zkomoleninami nebo lokajské poklonkování před komerčními a cizími svátky typu Valentine's Day nebo Saint Patrick's Day. A taktéž nehorázně protěžování vzdělávání v angličtině či úzce související cílenou likvidací vědeckých tiskovin v českém jazyce (což je nebezpečné i kvůli tomu, že nedochází k náležité kultivaci nové terminologie, kdy přechod na tzv. světový jazyk obvykle nevede ke zvýšení vědeckosti, nýbrž mnohdy právě naopak). Bohužel tyto snahy nezřídka přicházejí i od tzv. levice. Nebylo by však namístě – vzhledem k naší geografické poloze, včetně vazeb na hospodářství německé – spíše přiměřeně podporovat výuku jazyka německého? A co jazyka čínského a ruského? I vzhledem k trendům relokalizace, deglobalizace apod. (které nové technologie 4.0 silně podporují) není od věci hlouběji se zamyslet také nad projektem mezislovanštiny.⁵³

Nedílnou součástí národního obrození musí být i úsilí o zachování českého piva, české pivní kultury a rázné zastavení umírání české hospody. Nenechme se zahnat k domácímu pití, do domácího vězení, do arestu „*chytrého*“ a digitálního. České hospody jsou přece světovým kulturním dědictvím a musí opět ožít v plné síle, kráse i vážnosti a opět se stát úžasným fenoménem kulturním, vlasteneckými středisky, sociálním tmelem i nezastupitelnými centry politické a národní agitace. Pivo bylo, je i bude náš národní nápoj a poklad. K tomu mok navýsost společenský i bytostně levicový.⁵⁴ K dalším

⁵³ Všeslovanského jazyka, kterému by bez učení porozumělo více jak 350 miliónů lidí. Mohla by být používána jako společný jazyk a prostředek komunikace na pouliční úrovni i coby technický mezijazyk k překladům. Proč by měla mít angličtina až tak neotřesitelně výsadní postavení? Proč pokrokáři u nás na angličtinu tak fanaticky tlačí? Jen kvůli pocitu tzv. světovosti? Hlavně kvůli tomu, aby ještě více prohloubili naše vykořenění a dále rozměnili národní i kulturní identitu. V odborné sféře v neposlední řadě kvůli tomu, že se za angličtinou mnohem snáze schovají pravopisné a gramatické chyby a slabý, či nezřídka zcela absentující, obsah. Sebevětší blábol v angličtině působí vědecky a „*cool*“ světově. Komunikace mezi námi, mezi Slovany, mezi slovanskými národy, se nesmí odehrávat pouze pomocí cizorodé angličtiny.

⁵⁴ Navrátit úctu je nezbytné i profesi sládků i práci hospodských a výčepních. Vezměme si poučení z našich předků, kteří na své pivo i hospody, a s nimi spjatou kulturu, bývali jaksepatří hrdí. Naše pivní kultura je neodmyslitelně spojená s pivem čepovaným a s českým ležákem – což by mělo být zakotveno (obdobně

levicovým tématům náleží i důsledná obrana lidové myslivosti. Elity ovšem ozbrojené normální lidi nepotřebují a hlavně nechtějí. A v našich reáliích je nutné zmínit v neposlední řadě boj proti politickému aktivismu České televize a rozhlasu. Tyto veřejnoprávní instituce se naprosto utrhy z řetězu, vymkly jakékoli kontrole a vzdálily funkcím, které mají plnit. Médii veřejné služby opravdu nejsou. Nezaujatost a objektivitu se už ani neobtěžují předstírat. Česká televize a rozhlas si vytvářejí vlastní politickou agendu a neustále prohlubují svůj politický vliv (A dodejme, že pro televizní a rozhlasové klany jde přitom o neuvěřitelně štědrou dojnou krávu a obrovsky výnosný kšeft). K čemuž zneužívají fráze o tzv. nezávislosti, svobodě slova a demokracii, přičemž se neštítí obludně manipulovat ani těmi nejovlivnitelnějšími – dětmi a mládeží. Veřejnoprávní mlhu, která tyto instituce obklopuje, je třeba konečně rozptýlit. Instituce zestátnit anebo zprivatizovat (i to je lepší, nežli současný stav). Rozumní politici by hlavně měli rychle prosadit zrušení povinné platby koncesionářských poplatků.

Výše naznačeným by úsilí neliberální národně orientované levice končit nemělo.⁵⁵ Nezapomínejme, že hlavním smyslem technologického pokroku nemá být kšeft a profit, nýbrž usnadnění života a práce. Technika a technologie tu má být pro člověka a nikoli naopak. I samotný technologický rozvoj přitom musí být kontrolován, plánován i regulován. Což umocňují rizika plynoucí z toho, že tahouny tohoto pokroku v řadě sfér přestávají být národní státy a stávající se jimi soukromníci-miliardáři.

Zopakujme a zdůrazněme, že klíčovou strategickou oblastí je vzdělání, které se ovšem levice nejenže nezmocnila, nýbrž naopak stále pokračuje v jeho cíleném prznění a degradaci. Bojujme tvrdě za vzdělání,⁵⁶ které je tu pro děti a mládež, nikoli pro potřeby průmyslu 4.0 či jiného, ani pro potřeby zautomatizovaných trhů práce. Cílem musí být

jako český národ přímo v ústavě i coby kulturní dědictví UNESCO). Patřičnou hrdost je nutné projevat i naší kuchyni – šmírácý pořád nahlížet přes hranice a panáčkovat před cizinou je i zde trapně ubohé. Naší typickou a nenahraditelnou institucí zůstává tradiční česká hospoda, pivnice, putyka nebo šenk. Naše hospoda je místem pro život, pro setkávání a stýkání se normálních lidí. Což někomu vadí a snaží se to zlikvidovat. Kavárna pivo, českou hospodu i její kulturu považuje za provincionální, primitivní, buranskou. Přitom jde o ztělesnění našeho národního plebejství (i zdravého dacanství) v tom nejlepší smyslu. Blíže viz recenzi Nečekané tváře našeho tradičního nápoje aneb tuzemsky pionýrský počín v oblasti pivního sommeliérství. *Marathon*, 150, 2018, roč. 22, č. 2, s. 17-24. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>.

⁵⁵ Další náměty viz text Vstanou noví Fidelové? *Marathon*, 142, 2017, roč. 21, č. 1, s. 14-19. ISSN 1211-8591. <http://www.valencik.cz>. Včetně silné koruny či utážení penězovodu politickým tzv. neziskovkám.

⁵⁶ Včetně výuky základů finanční i mediální gramotnosti již od útlého věku. Aby děti a mládež byly dostatečně odolné vůči mediálním manipulacím. I typu, že je naprosto normální si vždycky na všechno vypůjčovat. Že každý má dnes nárok na úplně všechno. Bezpracně, pohodlně, okamžitě a ihned. Ohledně digitálních médií by mělo být dětem důrazně vštěpováno, že jejich nadužívání je krajně škodlivé i to, že virtuální realita ani sociální sítě opravdový život ani kontakt mezi skutečnými lidmi nahradit nemohou.

rozvoj osobnosti, nikoli připravenost zaměstnanců na jejich maximální vytěžování a na život pod knutou neustálé flexibility, principiálních nejistot a momentálních potřeb trhů.

Bojujme tvrdě za navýšení mezd za poctivou práci i za návrat strategických firem do národních rukou, prosazujme sektorovou daň, tlačme na zkracování pracovní doby, usilujme o přiměřenou participaci (tlakem na kolektivní práva, zastoupení pracovníků v řídicích organech firmy či intenzivní podporou družstevnictví). Braňme se neokoloniálnímu odlivu zisků a dividend, v jehož světle se vylhaná výhodnost členství v EU jeví docela jinak. Nedopust'me nikdy, a za žádnou cenu, vnučení eura, nenechme se zatáhnout do Evropského měnového fondu, ani do dalších „hlubších forem integrace“. Nebojme se tématu czexitu. Čím rychleji, tím lépe. Nadějí pro normálního člověka zůstává odliberalizování celé společnosti a globální konzervativní přestavba. Neliberální levice by při obhajobě národních zájmů a záchraně národa měla trpělivě spolupracovat s neliberální pravíci, nicméně jejich zájmy totožné jistě zcela nejsou a nikdy nebudou. S neliberální pravíci musí spolupracovat ohledně přežití normalnosti, ale i zachování míru a přežití lidstva. Válečná euforie se rozlézá Západem. Prý už nejde o zájmy, nýbrž o šíření hodnot. Čím větší liberální „demokrat“, lidsko-právní „humanista“ a sluníčkový pravdoláskař – tím větší válečný štváč. Válka je přece mír, jak orwellovsky hlásal VH ...

Zpět k tématu práce. Zřetelná levicovost musí spočívat ve srozumitelné, sebevědomé i smělé vizi práce celospolečensky koordinované, adekvátně plánované a nepodléhající diktatuře trhů, resp. soukromovlastnickým ziskovým zájmům. Na normální lidi – na normální chlapy a na normální ženské (tedy žádná transgenderová apod. nešťastná monstra ani kyborgizovaní mutanti) – vzdělané, přemýšlivé a poctivě pracují ani supervýkonní roboti 4.0 či 5.0 nebo 6.0 nikdy mít nebudou. Člověk totiž není pouhý stroj, mechanický ani biochemický. Stroje, včetně umělých mozků AI mohou sice člověka a jeho myšlení v celé řadě úzce specializovaných aspektů nahradit, ba snad i předčit, nicméně překonání lidského mozku komplexně je pouhé sci-fi. Pro někoho snad přitažlivé, leč pro normálního, myslícího, člověka šílené a krajně nebezpečné i navýsost nezodpovědné. A zopakujme, že pouze při překonání soukromého vlastnictví výrobních prostředků budou stroje sloužit lidem a nikoli naopak, jak tomu je dnes.

Závěrečný apel: Levice nesmí být masturbantem falešného liberálního pokroku!

Poznámky k textu

Antipráce ...

Pavel Janíčko⁵⁷

Text P. Sirůčka je jako obvykle docela rozsáhlý a obsahuje řadu racionálních a z levicového hlediska i pochopitelných postojů a názorů. Na druhé straně však jako obvykle sklouzává do některých klišé, jež jsou pro tohoto autora typická a která přínosnost daného textu snižují a devalvují.

Je správné, že autor poukazuje na inflační charakter používání pojmů s příponou 4.0, tedy výkladů o charakteru a důsledcích procesu digitalizace. Je to skutečně poněkud hysterická a o „*tvrdá data*“ málo opřená kampaň často připomíná debaty o bájném yetim, kterého ale nikdo neviděl. V každém případě je to výživný materiál pro nejrůznější výzkumy, projekty, traktáty, a dává tedy možnost obživy pro řadu jedinců i institucí, navíc jim ještě dává pocit, že daná věc je přece jednoznačná a nezpochybnitelná, a že tedy produkují něco užitečného. Toto je jedna rovina této záležitosti, řekněme technická.

Druhým aspektem je pak využitelnost agendy „4.0“ v třídním zájmu soudobé buržoazie a kapitalismu, kdy pod výklady o novém věku digitální práce, nových pracovních a společenských vztahů a s nimi spojených pojmů (sdílená ekonomika, různé home office, nepodmíněný příjem, sociální sítě, elektronizace všeho možného) se jakoby vytrácejí a mizí pojmy „*staré*“, pojmy jako pracovní úvazek na dobu určitou i neurčitou, odměna za práci, pracovní doba a doba pro odpočinek), ale zejména se dále zamlžuje vztah zaměstnanec – zaměstnavatel, který v podmínkách kapitalismu nabývá podobu vztahu vykořisťovatelského. Dokonce, jak autor správně zdůrazňuje, se operuje

⁵⁷ doc. Ing. Pavel Janíčko, CSc. – makroekonomický expert ČMKOS, vysokoškolský pedagog

s představou, že mizí i lidská práce jako taková, jako předpoklad a podmínka lidského pokroku. Výsledkem pak je, že někteří docházejí k závěru o konci typicky kapitalistického charakteru současné společnosti, a uniká jim, že se tímto způsobem podřízenost práce kapitálu nejenom neztrácí, ale naopak v určitých aspektech prohlubuje. Svědčí o tom např. rostoucí výskyt takových jevů jako je prekarizace práce, pracovní chudoba, závislá pozice OSVČ (švarcsystém), nejistota různých systémů sociálního pojištění včetně systémů důchodového a zdravotního zabezpečení.

Potud je text pochopitelný a z marxistického hlediska zcela obhajitelný. Problém nastává v pasážích, které chtějí nasadit levicovosti a marxismu jakýsi punc konzervatismu navíc stříženému na míru současným různě zdeformovaným diskusím. Takže se v textu musíme vypořádat s někdy poněkud úsměvnými reakcemi autora na některé soudobé disputace a pojmy jako je uprchlická tematika a „teorie“ multikulturality, s výklady na téma „normalita“ v souvislosti s mužskou a ženskou rolí, s obdivným hodnocením tradičních forem společenského života v souvislosti se symbolickým rozporem mezi „hospodou a kavárnou“ apod. Ne že by tyto pojmy a přístupy nehrály docela výraznou roli jako nástroje, které umožňují odklonit pozornost naší i světové veřejnosti od podstaty a skutečných problémů současné verze kapitalistického světového uspořádání v globálním měřítku a jeho tuzemské kolaborantsko-kompradorské varianty, ale zdá se, že P. Sirůček na tuto hru příliš přistupuje a vlastně tak nechtě pomáhá k tomu, co je jejím smyslem, totiž odvést pozornost od skutečně levicových řešení k fiktivnímu boji proti uprchlíkům a proti „przritelům“ národa a jeho tradic. Stále totiž platí Leninova výzva z období první světové války, kdy tvrdil, že tento souboj „mezi národy“ je třeba převést na odstranění jeho příčin uvnitř států. Tedy na odstranění vnitřních třídních a sociálních antagonismů. Problém totiž nespočívá v digitalizaci, v modernitě, v internacionalismu, ale v prohlubující se třídní diferenciaci společnosti.

Poznámky k textu

Antipráce ...

Stanislav Heczko⁵⁸

Rozsáhlý a fundovaný text Pavla Sirůčka otevírá řadu klíčových otázek. Podle mne jde hlavně o to, jak daleko již došly nové technologie (zejména umělá inteligence a roboti). Inspirující je v tom ohledu nová kniha Dana Browna *Počátek* (česky Praha: Argo 2018. ISBN 9788025723869). Nejde mi nyní o spory mezi evolucionisty a kreacionisty, teisty a ateisty či mezi Vatikánem a palmarskou církví. Jde mi o naznačené pokroky v oblasti vývoje počítačů a umělé inteligence. V knize se kupříkladu uvádí, že první úspěšný Turingův test proběhl v roce 2014 v Londýně (s. 56). Test prokazuje, že se stroje mohou chovat obdobně jako lidé. A dále, že NASA a Google nedávno získaly jeden z prvních kvantových počítačů na světě, počítač D-Wave (s. 238). Umělá inteligenci již píše romány (s. 191) a vznikly i první polymerové pistole z 3D tiskárny (nezjistitelné detektory kovů).

Jeden z hrdinů knihy Edmond Kirsch v knize předpovídá, že do roku 2050 lidstvo pohltí sedmá říše – Technium. Z člověka se stane nový druh díky spojení biologie a technologie. Technologie se totiž stanou součástí našeho těla. Technologie rovněž zabezpečí dostatek kritických zdrojů. Robotizované výrobní linky pak zbaví dělníky otupujících zaměstnaní a ti se budou moci realizovat v příjemnějších odvětvích. S překvapením jsem později zjistil, že s podobnou vizí již ve skutečnosti přišel futurolog Rayem Kurzweil, kdy pro rok 2045 předpovídá tzv. singularitu – moment, kdy umělá inteligence překoná lidskou ve všech směrech. Od tohoto okamžiku se člověk bude ještě výrazněji propojovat s inteligentními technologiemi a teoreticky už nebude muset umřít.

⁵⁸ Ing. Stanislav Heczko, Ph.D. – ekonom, prognostik, vysokoškolský pedagog

Píše se o tom např. v této knize: Tobias Hülwitt a Roman Brinzanik: *Budeme žít věčně? Rozhovory o budoucnosti člověka a technologií* (Zlín: Kniha Zlín 2012. ISBN 9788087497371 (ss. 27, 80, 238).

V této knize se dále píše o možnostech personalizované medicíny (s. 36), o syntetické biologii (s. 44-45), nanotechnologiích (s. 80), hybridních počítačích (s. 138), geoengineeringu (s. 150), antropomorfizaci technologie (s. 159), rozšifrování DNA a umělém životě (s. 212). Někteří vědci, s nimiž autoři hovořili, s myšlenkou singularity souhlasí, jiní naopak jí považují za příliš utopickou. Shoda zavládla ale v tom, že průměrná délka dožití se prodlužuje o dva a půl roku za deset let a že většina dnešních dětí se dožije sta let (s. 170-171). Určitému rozšíření či vylepšení člověka – tzv. *enhancementu* se tak nevyhneme (s. 40 a 154). Ovšem není jasné, jak rychle budou tyto změny uváděny do praxe – někteří soudí, že v horizontu sta let a jiní, že mnohem dříve. Přitom je to klíčová otázka.

Osobně soudím, že k určitému úbytku práce dojde. Roboti by mohli omezit potřebu lidské fyzické práce a umělá inteligence pak ulehčit duševní práci. Ale jak se k tomu postavit? Např. liberální filosof Václav Bělohradský soudí, že je nutno nově redefinovat vztah mezi prací a integrací do společnosti. To mimo jiné asi znamená, že je třeba přestat odvíjet společenské postavení od výkonu práce (zaměstnání). Proto také Václav Bělohradský podporuje základní nepodmíněný příjem. Na druhé straně však požaduje se smířit s faktem, že není možné formulovat nějakou alternativu k systému, v němž žijeme. Idea celkové alternativy k systému je totiž podle něho zbytkem metafyziky. Současný postkapitalismus připouští jen změť změn založených na místních bojích proti privatizaci „*commons*“, jako jsou naše geny, oceány, voda, vzduch, kultura nebo internet – ale ne změnu systému jako celku (nejnověji Václav Bělohradský: *Politická kultura v mezichase. Salon, příloha Práva*, 5. 4. 2018). S tím může autentická levice jen stěžít souhlasit.

Václav Bělohradský dále požaduje, aby se problémy globalizace neřešily znovunastolením těch forem pořádku, jejichž jádrem byla hierarchizace, centralizace a reteritorializace (oddělení vlastního teritoria od teritoria cizího) a snahou nahradit ztracenou svrchovanost národních států nad globální ekonomikou svrchovaností nad kulturní identitou. To je v příkrém rozporu, co ve své stati požaduje Pavel Sirůček. To jasně ukazuje na střet liberalismus vs. konzervatismus, o kterém Pavel Sirůček hlavně

píše. Souhlasím s Pavlem Sirůčkem, že nelze automaticky ztotožňovat pokrok s liberalismem. Naopak přílišný liberalismus podle mne škodí, ať již jde o liberalismus mravní, ekonomický či teologický.

Souhlasím rovněž s autorovou kritikou tzv. vítačů migrantů. Zde si podle mne lidé pletou internacionalismus a multikulturalismus. Internacionalismus je pomoc národům překonat zaostalost a urychlit jejich sociálně ekonomický vývoj. Multikulturalismus je pak míšením národů, ras a kultur. Již Bible podává svědectví, které je zároveň i proroctvím, že toto míšení národů, kultur a ras nevede k žádoucí jednotě lidstva. Viz např. starozákonní biblická kniha Daniel: „*Že jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlinou, znamená, že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlinou.*“ (Daniel 2,43, ekumenický překlad). Pokud podíl migrantů na celkovém obyvatelstvu přesáhne 10%, tak lze očekávat, že to v dané zemi vyvolá nemalé problémy a zvýší sociální napětí. Česká republika má v přijímání migrantů ještě rezervy (podíl migrantů zde činí kolem 5%), nadměrnému růstu počtu migrantů je však třeba čelit.

Podnětná je i kritika tzv. manažerismu. U nás ve škole se management (řízení) katedry řeší tak, že vedoucí katedry řeší manažerské záležitosti a zástupce vedoucího katedry odborné záležitosti. Souhlasím s Pavlem Sirůčkem i v tom, že je potřeba rehabilitovat společensky potřebnou práci. Výše mzdy v současném globálním kapitalismu mnohdy opravdu nekoresponduje se společenskou užitečností dané práce. Jen heslo: „*Kdo nepracuje, ať nejí!*“ bych upřesnil na biblické: „*Kdo nechce pracovat, ať nejí!*“ (Nový zákon, 2 Tesaloničtům 3,10 – ekumenický překlad). Řada lidí by ráda pracovala, ale nemůže (třeba ze zdravotních důvodů). V současných podmínkách skutečně hrozí, že nové technologie povedou k další prekerizaci placené práce.

K dílčím problémům bych chtěl jen upozornit, že poruchy chování a soustředění u dětí (ADHD) jsou realitou, nelze je řešit větším trestáním dětí, jak naznačuje Pavel Sirůček. Náš syn má poruchu ADHD a naštěstí chodí do speciální základní školy pro děti s poruchou chování. Tam výuka velmi dobře zvládá. Co se týče perspektiv práce, tak soudím, že profese vyžadující lidskost a empatii budou přístupnější spíše pro ženy než muže. Muži se pak uplatní v profesích vyžadujících technické znalosti a dovednosti.

Problémy budoucnosti (robotizace, migrace, stárnutí obyvatelstva) vyžadují komplexní a provázaná řešení, což žel dnes mnohdy chybí. Jak píše Pavel Sirůček,

obáváme se na jedné straně masové nezaměstnanosti v důsledku robotizace a na druhé straně máme vítat masovou migraci. V daných podmínkách nutno bránit především sociální stát, kterému se však nejlépe daří v podmínkách národních států. A umělé urychlování integrace by naše občany spíše poškodilo než by jim prospělo (např. urychlené přijetí eura). I z tohoto hlediska tento zásadní text Pavla Sirůčka představuje velmi dobré východisko k formování ucelené levicové odpovědi na problémy dneška a výzvy budoucnosti.

Abstrakt

Pojednání Antipráce, levicovní roboti a další mýty 4.0 P. Sirůčka nastoluje – pro někoho snad až provokativním způsobem – některé klíčové otázky, a výzvy, spojené nejen s procesy tzv. čtvrté průmyslové revoluce, ale především s tématem práce a potřebou její rehabilitace coby historického úkolu pro levici 21. století. A to levici nesalonní, nekavárenskou a hlavně neliberální, kdy text demaskuje aktuální podoby střetu liberalismus vs. konzervatismus. Tzv. revoluce 4.0 se ukazuje být další bublinou, kdy žádná převratně nová ekonomika ani společnost nevzniká. Jde o pokračování postupného vývoje výrobních sil a nikoli o jejich kvalitativní skok. Před levicí stojí závažnější úkoly, nežli poslušně panáčkovat před další z desítek koncepcí transformace kapitalismu. Robotizace, digitalizace a údajné vytěsňování veškeré lidské práce, ani agresivní liberalizace, ekonomická a politická globalizace nebo utužování evropské integrace přitom nejsou žádné přírodní nevyhnutelnosti, kterým bychom se měli pouze odevzdaně podřizovat. Jde o další adaptace kapitalismu, které jeho podstatu nemění, naopak boří řadu výdobytků a kapitalismus navrácí před 19. století. Odpovědná levice musí dnes neochvějně stát na straně normálních lidí poctivé práce a trpělivě naslouchat jejich přáním, tužbám a starostem – musí tedy být populistická. Nesmí být hluchá před zoufalým voláním po sociálních jistotách, bezpečí i míru, po normalnosti, po autoritách, řádu a pořádku a v neposlední řadě po uchování národní a kulturní identity. Kritické postřehy a doplňky k tématu, a textu samotnému, formulují P. Janíčko a S. Heczko.

Klíčová slova

tzv. čtvrtá průmyslová revoluce – práce a antipráce – politická levice – liberalismus
so-called Fourth Industrial Revolution – work and antiwork – political left – liberalism